

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 10 Μαΐου 2022
(OR. en)

8884/22
ADD 1

Διοργανικός φάκελος:
2022/0137(NLE)

AVIATION 82
RELEX 613
ASIE 21

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	6 Μαΐου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 193 final - ANNEX
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της πρότασης για απόφαση του Συμβουλίου για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ένωσης, της συνολικής συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών του Συνδέσμου Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 193 final - ANNEX.

σνημμ.: COM(2022) 193 final - ANNEX

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 6.5.2022
COM(2022) 193 final

ANNEX

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της

πρότασης για απόφαση του Συμβουλίου

για τη σύναψη, εξ ονόματος της Ένωσης, της συνολικής συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών του Συνδέσμου Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**Συνολική συμφωνία αεροπορικών μεταφορών
μεταξύ**

**των κρατών μελών του Συνδέσμου Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας, και
της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της**

Οι κυβερνήσεις:
ΤΟ ΣΟΥΛΤΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΠΡΟΥΝΕΪ,
ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΑΜΠΟΤΖΗΣ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ,
Η ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΣ,
Η ΜΑΛΑΙΣΙΑ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΜΙΑΝΜΑΡ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΣΙΝΓΚΑΠΟΥΡΗΣ,
ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ, και
Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΒΙΕΤΝΑΜ,

κράτη μέλη του Συνδέσμου Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) (στο
εξής από κοινού «κράτη μέλη του ASEAN» και μεμονωμένα «κράτος μέλος του
ASEAN»)

αφενός,

και

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ,
Η ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ,
Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ,
Η ΙΡΛΑΝΔΙΑ,
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ,
Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΡΟΑΤΙΑΣ,
Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΛΕΤΟΝΙΑΣ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ,
ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΔΟΥΚΑΤΟ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ,

Η ΟΥΓΓΑΡΙΑ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΑΛΤΑΣ,
ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ,
Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
Η ΡΟΥΜΑΝΙΑ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ,
Η ΣΛΟΒΑΚΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ,
Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑΣ, και
ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ,

συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής από κοινού: Συνθήκες της ΕΕ) και κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής από κοινού «κράτη μέλη της ΕΕ», ή μεμονωμένα «κράτος μέλος της ΕΕ»),
και η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (στο εξής: «Ένωση» ή «ΕΕ»),

αφετέρου,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να προωθήσουν τα συμφέροντά τους στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών ώστε να συμβάλουν στη σύσφιξη των πολιτικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ των δύο περιφερειών,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η αποτελεσματική συνδεσιμότητα των αεροπορικών μεταφορών είναι σημαντική για την προώθηση του εμπορίου, του τουρισμού, των επενδύσεων και της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να βελτιώσουν τις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών και να προωθήσουν ένα σύστημα διεθνών αεροπορικών μεταφορών βασιζόμενο σε ένα δίκαιο και ανταγωνιστικό περιβάλλον, στην απαγόρευση των διακρίσεων και στον θεμιτό και ισότιμο ανταγωνισμό μεταξύ αερομεταφορέων,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να εξασφαλίσουν στις αερομεταφορές το υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας πτήσεων και αεροπορικής ασφάλειας από έκνομες ενέργειες και δηλώνοντας τις σοβαρές τους ανησυχίες για ενέργειες ή απειλές κατά της ασφάλειας αεροσκαφών, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια προσώπων ή περιουσιακών στοιχείων, επηρεάζουν δυσμενώς τη λειτουργία των αεροσκαφών και υπονομεύουν την εμπιστοσύνη του κοινού στην ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας,

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ ότι τα κράτη μέλη του ASEAN και τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης για τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία που υπογράφηκε στο Σικάγο στις 7 Δεκεμβρίου 1944,

ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΑ να μεγιστοποιήσουν τα δυνητικά οφέλη της ρυθμιστικής συνεργασίας,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ τα σημαντικά δυνητικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν από ανταγωνιστικές αεροπορικές μεταφορές και από έναν βιώσιμο κλάδο αερομεταφορών,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να προωθήσουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τους αερομεταφορείς, αναγνωρίζοντας τα δυνητικά οφέλη του θεμιτού ανταγωνισμού και ότι ορισμένες επιδοτήσεις ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τον ανταγωνισμό και να θέσουν σε κίνδυνο τους βασικούς στόχους της παρούσας συμφωνίας,

ΕΧΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ να στηριχθούν σε υφιστάμενες συμφωνίες και διακανονισμούς μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών με στόχο το άνοιγμα της πρόσβασης στις αγορές και τη μεγιστοποίηση του οφέλους για τους επιβάτες, τους φορτωτές, τους αερομεταφορείς και τους αερολιμένες και τους εργαζομένους τους, τις κοινότητες τους και άλλα ευεργετούμενα μέρη,

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ τη σπουδαιότητα της προστασίας του περιβάλλοντος στη χάραξη και την εφαρμογή της πολιτικής διεθνών αερομεταφορών,

ΔΗΛΩΝΟΝΤΑΣ ότι είναι αναγκαίο να ληφθούν επείγοντως μέτρα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και να συνεχιστεί η συνεργασία με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον αεροπορικό τομέα, κατά τρόπο συνεπή με τις πολυμερείς συμφωνίες επί του ζητήματος αυτού, συμπεριλαμβανομένων των πράξεων του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (στο εξής: ΔΟΠΑ),

ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΟΝΤΑΣ ότι είναι σημαντική η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, καθώς και η προστασία που απορρέει από τη Σύμβαση για την Ενοποίηση Ορισμένων Κανόνων για τις Διεθνείς Αεροπορικές Μεταφορές, η οποία υπεγράφη στο Μόντρεαλ στις 28 Μαΐου 1999, και η επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, και αναγνωρίζοντας την ανάγκη αμοιβαίας συνεργασίας στο συγκεκριμένο πεδίο,

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η αύξηση των εμπορικών δυνατοτήτων δεν αποβλέπει στην υπονόμηση της εργασίας ή των προτύπων εργασίας των συμβαλλόμενων μερών και επιβεβαιώνοντας ότι είναι σημαντικό να εξεταστούν οι επιπτώσεις της παρούσας συμφωνίας στους εργαζομένους, στην απασχόληση και στις συνθήκες εργασίας, καθώς και τα οφέλη που προκύπτουν όταν τα σημαντικά οικονομικά κέρδη από ανοικτές και ανταγωνιστικές αγορές συνδυάζονται με υψηλά πρότυπα εργασίας,

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΝΤΑΣ την επιθυμία να διερευνηθούν τρόποι διευκόλυνσης της πρόσβασης του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών σε κεφάλαια για την περαιτέρω ανάπτυξη των αερομεταφορών,

ΕΠΙΘΥΜΩΝΤΑΣ να συνάψουν συμφωνία αεροπορικών μεταφορών συμπληρωματική της Σύμβασης για τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία που υπογράφηκε στο Σικάγο στις 7 Δεκεμβρίου 1944,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΑΝ ΩΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ:

ΑΡΘΡΟ 1

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Η παρούσα συμφωνία διέπει την παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών από τους αερομεταφορείς της Ένωσης από ή προς το έδαφος των κρατών μελών του ASEAN ή στο εσωτερικό τους, και από τους αερομεταφορείς των κρατών μελών του ASEAN από ή προς το έδαφος της Ένωσης ή στο εσωτερικό της, καθώς και την παροχή ορισμένων υπηρεσιών σχετικών με τις εν λόγω υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών, σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία.

2. Προς αποφυγή αμφιβολιών, η παρούσα συμφωνία δεν θεωρείται σε καμία περίπτωση ότι διέπει την παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών από οποιονδήποτε αερομεταφορέα κράτους μέλους του ASEAN από ή προς το έδαφος άλλου κράτους μέλους του ASEAN ή στο εσωτερικό του, ή την παροχή ορισμένων υπηρεσιών σχετικών με τις εν λόγω υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών.

ΑΡΘΡΟ 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας:
 - α) «Σύμβαση του Σικάγου»: η Σύμβαση για τη Διεθνή Πολιτική Αεροπορία που υπογράφηκε στο Σικάγο στις 7 Δεκεμβρίου 1944 και περιλαμβάνει κάθε παράρτημα που έχει εγκριθεί βάσει του άρθρου 90 της εν λόγω Σύμβασης, καθώς και κάθε τροποποίηση των παραρτημάτων ή της Σύμβασης δυνάμει των άρθρων 90 και 94, εφόσον τα εν λόγω παραρτήματα και οι τροποποιήσεις έχουν τεθεί σε ισχύ για τα συμβαλλόμενα μέρη·
 - β) «Σύμβαση του Μόντρεαλ»: η Σύμβαση για την ενοποίηση ορισμένων κανόνων στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, η οποία υπογράφηκε στο Μόντρεαλ στις 28 Μαΐου 1999·
 - γ) «αεροπορική μεταφορά»: η μεταφορά με αεροσκάφος επιβατών, αποσκευών, φορτίου και ταχυδρομείου, χωριστά ή σε συνδυασμό, που πραγματοποιείται επ' αμοιβή ή επί μισθώσει, η οποία περιλαμβάνει υπηρεσίες τακτικής και έκτακτης αεροπορικής μεταφοράς·
 - δ) «διαπίστωση ιθαγένειας»: η διαπίστωση ότι αερομεταφορέας που προτείνει να εκτελεί πτήσεις βάσει της παρούσας συμφωνίας πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 4 σχετικά με την κυριότητα, τον πραγματικό έλεγχο και τον κύριο τόπο επιχειρηματικής του δραστηριότητας·

- ε) «αρμόδιες αρχές»: οι δημόσιοι φορείς ή οργανισμοί που είναι αρμόδιοι για τις κανονιστικές και διοικητικές λειτουργίες που εναπόκεινται στα συμβαλλόμενα μέρη με βάση την παρούσα συμφωνία·
- στ) «αρχή ανταγωνισμού»: η αρμόδια αρχή ή οι αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού ενός συμβαλλόμενου μέρους, συμπεριλαμβανομένης, στην περίπτωση της Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής·
- ζ) «νομοθεσία περί ανταγωνισμού»: η νομοθεσία που αφορά, εντός της δικαιοδοσίας συμβαλλόμενου μέρους, την ακόλουθη συμπεριφορά, εφόσον ενδέχεται να επηρεάσει τις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών προς ή από το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος ή στο εσωτερικό του:
- i) συμφωνίες μεταξύ αερομεταφορέων, αποφάσεις των ενώσεων αερομεταφορέων και εναρμονισμένες πρακτικές που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη στρέβλωση του ανταγωνισμού·
 - ii) κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης από έναν ή περισσότερους αερομεταφορείς· ή
 - iii) συγκεντρώσεις μεταξύ αερομεταφορέων οι οποίες μειώνουν σημαντικά τον ανταγωνισμό, ιδίως συνεπεία της δημιουργίας ή της ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης·
- η) «ηλεκτρονικό σύστημα κράτησης θέσεων» (στο εξής: ΗΣΚ): ηλεκτρονικό σύστημα το οποίο περιέχει πληροφορίες (μεταξύ άλλων, για τα προγράμματα πτήσεων, τη διαθεσιμότητα θέσεων και τους ναύλους) περισσοτέρων του ενός αερομεταφορέων, με ή χωρίς μέσα για την πραγματοποίηση κρατήσεων ή για την έκδοση εισιτηρίων, εφόσον ορισμένες ή όλες αυτές οι υπηρεσίες διατίθενται στους συνδρομητές, και περιλαμβάνει «Συστήματα παγκόσμιας διανομής», στον βαθμό που αυτά περιέχουν προϊόντα αεροπορικών μεταφορών·
- θ) «διάκριση»: κάθε μορφή διαφοροποίησης χωρίς αντικειμενική αιτιολόγηση·
- ι) «πραγματικός έλεγχος»: η σχέση που συνίσταται σε δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα τα οποία, είτε χωριστά είτε από κοινού, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών

εκτιμήσεων, παρέχουν τη δυνατότητα άσκησης άμεσης ή έμμεσης αποφασιστικής επιρροής σε μια επιχείρηση, ιδίως με:

- i) το δικαίωμα χρήσης όλων ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης·
 - ii) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν αποφασιστική επιρροή στη σύνθεση, την ψηφοφορία ή τις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης ή καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο επηρεάζουν αποφασιστικά τη λειτουργία της επιχείρησης·
-
- ια) «διαπίστωση επάρκειας»: η διαπίστωση ότι αερομεταφορέας που προτείνει να αναλάβει την εκμετάλλευση υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών με βάση την παρούσα συμφωνία έχει ικανοποιητική οικονομική επιφάνεια και επαρκή διαχειριστική εμπειρογνωσία για να εκμεταλλεύεται τις εν λόγω υπηρεσίες και είναι διατεθειμένος να συμμορφώνεται με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις και τις απαιτήσεις που διέπουν τη λειτουργία αυτών των υπηρεσιών·
 - ιβ) «πλήρες κόστος»: το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει κατάλληλα ποσά για το κόστος κεφαλαίου και την απόσβεση περιουσιακών στοιχείων, καθώς και το κόστος συντήρησης, λειτουργίας, διαχείρισης και διοίκησης·
 - ιγ) «διεθνής αεροπορική μεταφορά»: υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς που διέρχεται από τον εναέριο χώρο υπεράνω του εδάφους περισσότερων του ενός κρατών·
 - ιδ) «σημαντικές συναλλαγές»: η παροχή αγαθών και υπηρεσιών μεγέθους ικανού να έχει αντίκτυπο στους αερομεταφορείς των συμβαλλόμενων μερών για δίκαιες και ίσες ευκαιρίες ανταγωνισμού·
 - ιε) «έκτακτη γραμμή»: υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς που δεν είναι τακτική·
 - ιστ) «συμβαλλόμενο μέρος»: η Ένωση και τα κράτη μέλη της ΕΕ, αφενός, ή κράτος μέλος του ASEAN, αφετέρου·
 - ιζ) «συμβαλλόμενα μέρη»:
 - i) η Ένωση και τα κράτη μέλη της ΕΕ· και
 - ii) τα κράτη μέλη του ASEAN·

- ιη) «κύριος τόπος επιχειρηματικής δραστηριότητας»: η κεντρική διοίκηση ή η καταστατική έδρα αερομεταφορέα στο έδαφος συμβαλλομένου μέρους στο οποίο ασκούνται οι κύριες χρηματοοικονομικές λειτουργίες και ο επιχειρησιακός έλεγχος του αερομεταφορέα, καθώς και η διαχείριση διαρκούς αξιοπλοΐας του αερομεταφορέα·
- ιθ) «τακτική γραμμή»: σειρά από πτήσεις που παρουσιάζει όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
- i) διέρχεται από τον εναέριο χώρο υπεράνω του εδάφους περισσότερων του ενός κρατών·
 - ii) εκτελείται με αεροσκάφος για τη μεταφορά επιβατών, αποσκευών, ταχυδρομείου και/ή φορτίου έναντι αμοιβής ή μίσθωσης, κατά τρόπο ώστε κάθε πτήση να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το κοινό·
 - iii) εκτελείται κατά τρόπο ώστε να εξυπηρετείται η κυκλοφορία μεταξύ δύο ή περισσότερων σημείων, είτε:
 - A) σύμφωνα με δημοσιευμένο πρόγραμμα· ή
 - B) με πτήσεις τόσο τακτικές ή συχνές ώστε να αποτελούν αναγνωρίσιμη συστηματική σειρά·
- κ) «επίγεια αυτοεξυπηρέτηση»: περίπτωση στην οποία ο αερομεταφορέας εξυπηρετείται απευθείας ο ίδιος με μία ή περισσότερες κατηγορίες υπηρεσιών επίγεια εξυπηρέτησης χωρίς να συνάπτει σύμβαση, οποιουδήποτε είδους με τρίτο, για την παροχή αυτών των υπηρεσιών. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, αερομεταφορείς δεν λογίζονται έναντι αλλήλων ως τρίτοι, εφόσον:
- i) ο ένας κατέχει την πλειοψηφία του άλλου· ή
 - ii) η ίδια οντότητα κατέχει πλειοψηφική συμμετοχή στον καθένα·
- κα) «σοβαρή διαταραχή της οικονομίας συμβαλλόμενου μέρους»: έκτακτη, προσωρινή και σημαντική κρίση η οποία επηρεάζει το σύνολο της οικονομίας κράτους μέλους του ASEAN ή κράτους μέλους της ΕΕ και όχι συγκεκριμένη περιοχή ή συγκεκριμένο οικονομικό τομέα·

- κβ) «κρατική επιχείρηση»: κάθε επιχείρηση που ασκεί εμπορική δραστηριότητα, εφόσον:
- i) συμβαλλόμενο μέρος κατέχει πάνω από το 50 % του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης ή των ψήφων που συνδέονται με τις μετοχές που εκδίδει η επιχείρηση· ή
 - ii) συμβαλλόμενο μέρος ασκεί ή έχει τη δυνατότητα να ασκεί αποφασιστική επιρροή, άμεσα ή έμμεσα, λόγω της οικονομικής συμμετοχής του σε αυτήν ή των κανόνων ή πρακτικών που διέπουν τη λειτουργία του, ή με κάθε άλλο μέσο που είναι σημαντικό για τη διαπίστωση της εν λόγω αποφασιστικής επιρροής στην επιχείρηση. Αποφασιστική επιρροή από την πλευρά ενός εκ των μερών τεκμαίρεται όταν ένα εκ των μερών μπορεί, άμεσα ή έμμεσα, να διορίσει περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης·
- κγ) «στάση για μη εμπορικούς σκοπούς»: η προσγείωση για οποιονδήποτε σκοπό άλλον από την επιβίβαση ή την αποβίβαση επιβατών και τη φόρτωση ή την εκφόρτωση αποσκευών, φορτίου και/ή ταχυδρομείου σε υπηρεσία αεροπορικής μεταφοράς·
- κδ) «επιδότηση»: κάθε χρηματοδοτική συνεισφορά που χορηγείται από το Δημόσιο ή οποιονδήποτε άλλο δημόσιο φορέα, μεταξύ των οποίων:
- i) η άμεση μεταφορά κεφαλαίων, όπως επιχορηγήσεις, δάνεια, εισφορά ιδίων κεφαλαίων, η δυναμική άμεση μεταφορά κεφαλαίων, η ανάληψη υποχρεώσεων, όπως εγγυήσεις δανείων, εισφορές κεφαλαίου, κυριότητα, πτωχευτική προστασία ή ασφάλιση·
 - ii) διαφυγόντα δημοσιονομικά έσοδα ή μη είσπραξη εσόδων που διαφορετικά θα ήταν οφειλόμενα·
 - iii) η παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, πέραν της γενικότερης υποδομής, ή η αγορά αγαθών ή υπηρεσιών· ή
 - iv) η συνεισφορά ποσών σε κάποιο σύστημα χρηματοδοτήσεων ή η ανάθεση ή εντολή σε ιδιωτικό φορέα να διενεργήσει μία ή περισσότερες από τις λειτουργίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο κδ) περιπτώσεις i), ii) και iii) του παρόντος άρθρου, οι οποίες κανονικά υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημοσίου ή άλλου δημόσιου φορέα, και εφόσον η διενέργεια των εν λόγω πράξεων δεν διαφέρει

κατ' ουσίαν από τη συνήθη διενέργεια πράξεων από το Δημόσιο,

με περιορισμό σε οντότητα ή κλάδο, ή όμιλο οντοτήτων ή κλάδων, εντός της δικαιοδοσίας της χορηγούσας αρχής και παρέχει όφελος στους αερομεταφορείς. Δεν θεωρείται ότι παρέχεται πλεονέκτημα από χρηματοδοτική παρέμβαση χορηγούμενη από το Δημόσιο ή από άλλον δημόσιο φορέα, αν ιδιωτικός φορέας της αγοράς που έχει ως κίνητρο αποκλειστικά τις προοπτικές κερδοφορίας, ευρισκόμενος στην ίδια κατάσταση με τον εν λόγω δημόσιο φορέα θα είχε προβεί στην ίδια χρηματοδοτική παρέμβαση.

- κε) «ναύλος»: κόμιστρο, τιμή ή επιβάρυνση για την αεροπορική μεταφορά επιβατών, αποσκευών και/ή φορτίου (πλην ταχυδρομείου) (συμπεριλαμβανομένου κάθε άλλου μέσου μεταφοράς σε συνδυασμό με αεροπορική μεταφορά), την οποία χρεώνουν οι αερομεταφορείς, καθώς και οι πράκτορές τους, όπως και οι όροι που διέπουν τη διάθεση των εν λόγω κομίστρου, τιμής, επιβάρυνσης.
- κστ) «έδαφος»: για τα κράτη μέλη του ASEAN, τα χερσαία εδάφη, τα εσωτερικά ύδατα, τα αρχιπελαγικά ύδατα, τα χωρικά ύδατα, ο θαλάσσιος βυθός και το υπέδαφός του, καθώς και ο υπερκείμενος αυτών εναέριος χώρος· και για την Ένωση, τα χερσαία εδάφη, τα εσωτερικά ύδατα και τα χωρικά ύδατα στα οποία εφαρμόζονται οι Συνθήκες της ΕΕ και υπό τους όρους που προβλέπονται στις εν λόγω Συνθήκες, καθώς και ο θαλάσσιος βυθός και το υπέδαφός του, και ο υπερκείμενος αυτών εναέριος χώρος· και
- κζ) «τέλος χρήσης»: το τέλος που επιβάλλεται στους αερομεταφορείς για την παροχή αερολιμενικών και αεροναυτιλιακών εγκαταστάσεων ή υπηρεσιών, ή εγκαταστάσεων ή υπηρεσιών αεροπορικής ασφάλειας από έκνομες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένων συναφών υπηρεσιών και εγκαταστάσεων, ή τέλος σε συνάρτηση με τον θόρυβο, και περιλαμβάνει τέλη για την αντιμετώπιση τοπικών προβλημάτων ποιότητας του αέρα στους αερολιμένες ή γύρω από αυτούς. Προς αποφυγή αμφιβολιών, ο εν λόγω ορισμός δεν περιλαμβάνει συστήματα για την αντιμετώπιση των εκπομπών των διεθνών αεροπορικών μεταφορών που έχουν επίπτωση στο κλίμα.

ΑΡΘΡΟ 3

Χορήγηση δικαιωμάτων

Πρόγραμμα διαδρομών

1. Κράτος μέλος του ASEAN επιτρέπει στους αερομεταφορείς της Ένωσης να εκτελούν τις ακόλουθες διαδρομές:

σημεία στην Ένωση – ενδιάμεσα σημεία – σημεία στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN – σημεία πέραν αυτών.

Για τους σκοπούς των διαδρομών που ορίζονται ανωτέρω, τα ενδιάμεσα σημεία και τα σημεία πέραν αυτών περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα σημεία σε οποιαδήποτε άλλα κράτη μέλη του ASEAN.

2. Η Ένωση και τα κράτη μέλη της επιτρέπουν στους αερομεταφορείς κράτους μέλους του ASEAN να εκτελούν τις ακόλουθες διαδρομές:

σημεία στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN – ενδιάμεσα σημεία – σημεία στην Ένωση – σημεία πέραν αυτής.

Για τους σκοπούς των διαδρομών που ορίζονται ανωτέρω, τα σημεία στην Ένωση περιλαμβάνουν ένα ή περισσότερα σημεία σε οποιοδήποτε από τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Δικαιώματα μεταφοράς

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη χορηγούν αμοιβαία τα ακόλουθα δικαιώματα για την εκτέλεση διεθνών αεροπορικών μεταφορών από τους αντίστοιχους αερομεταφορείς τους:

- α) το δικαίωμα υπερπτήσης του εδάφους του χορηγούντος μέρους χωρίς προσγείωση·
- β) το δικαίωμα στάσης για μη εμπορικούς σκοπούς στο έδαφος του χορηγούντος μέρους·
- γ) το δικαίωμα των αερομεταφορέων κράτους μέλους του ASEAN να εκτελούν διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, μέσω τακτικών και έκτακτων υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, φορτίου και συνδυασμού αυτών, μεταξύ οποιωνδήποτε σημείων στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN και οποιωνδήποτε σημείων στην Ένωση (δικαιώματα μεταφοράς τρίτης και τέταρτης ελευθερίας)·
- δ) το δικαίωμα των αερομεταφορέων της Ένωσης να εκτελούν διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, μέσω τακτικών και έκτακτων υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, φορτίου και συνδυασμού αυτών, μεταξύ οποιωνδήποτε σημείων στην Ένωση και οποιωνδήποτε σημείων στα

κράτη μέλη του ASEAN (δικαιώματα μεταφοράς τρίτης και τέταρτης ελευθερίας)·

- ε) το δικαίωμα των αερομεταφορέων κρατών μελών του ASEAN να εκτελούν διεθνείς αεροπορικές μεταφορές μέσω τακτικών και έκτακτων υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, φορτίου και συνδυασμού αυτών, μεταξύ οποιωνδήποτε σημείων σε κράτος μέλος της ΕΕ και οποιωνδήποτε σημείων σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ ή οποιωνδήποτε σημείων σε τρίτη χώρα, στο πλαίσιο δρομολογίου με προέλευση ή προορισμό στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN (δικαιώματα μεταφοράς πέμπτης ελευθερίας), με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου·
- στ) το δικαίωμα των αερομεταφορέων της Ένωσης να εκτελούν διεθνείς αεροπορικές μεταφορές μέσω τακτικών και έκτακτων υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών, φορτίου και συνδυασμού αυτών, μεταξύ οποιωνδήποτε σημείων σε κράτος μέλος του ASEAN και οποιωνδήποτε σημείων σε άλλο κράτος μέλος του ASEAN ή οποιωνδήποτε σημείων σε τρίτη χώρα, στο πλαίσιο δρομολογίου με προέλευση ή προορισμό στην Ένωση (δικαιώματα μεταφοράς πέμπτης ελευθερίας), με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου· και
- ζ) άλλα δικαιώματα που καθορίζονται στην παρούσα συμφωνία.

4. Όσον αφορά τις υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών ή τις συνδυαστικές υπηρεσίες, τα δικαιώματα που χορηγούνται βάσει της παραγράφου 3 στοιχείο ε) του παρόντος άρθρου υπόκεινται, για κάθε κράτος μέλος του ASEAN, σε όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) αμέσως μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας μπορούν να εκτελούνται προς κάθε κατεύθυνση επτά (7) το πολύ εβδομαδιαίες πτήσεις με αναχώρηση ή άφιξη σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ·
- β) μετά από δύο (2) έτη μπορούν να εκτελούνται προς κάθε κατεύθυνση επτά (7) το πολύ επιπλέον εβδομαδιαίες πτήσεις με αναχώρηση ή άφιξη σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ· και
- γ) οι πτήσεις που εκτελούνται βάσει της παραγράφου 4 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται να εξυπηρετούν διαδρομές μεταξύ κράτους μέλους της ΕΕ και τρίτης χώρας οι οποίες εξυπηρετούνται ήδη από αερομεταφορέα της Ένωσης. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, μια διαδρομή θεωρείται ότι εξυπηρετείται από αερομεταφορέα της Ένωσης εάν ο εν λόγω αερομεταφορέας εκτελεί την εν λόγω διαδρομή μέσω τακτικών γραμμών με δικό του αεροσκάφος, με μισθωμένο αεροσκάφος με ή χωρίς πλήρωμα, ή,

στην περίπτωση γραμμής χωρίς ενδιάμεσο σταθμό, με κοινή εκμετάλλευση πτήσεων.

5. Όσον αφορά τις υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών ή τις συνδυαστικές υπηρεσίες, τα δικαιώματα που χορηγούνται βάσει της παραγράφου 3 (στοιχείο στ) του παρόντος άρθρου υπόκεινται, για κάθε κράτος μέλος της ΕΕ, σε όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) αμέσως μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας μπορούν να εκτελούνται προς κάθε κατεύθυνση επτά (7) το πολύ εβδομαδιαίες πτήσεις με αναχώρηση ή άφιξη σε κάθε κράτος μέλος του ASEAN·
 - β) μετά από δύο έτη μπορούν να εκτελούνται προς κάθε κατεύθυνση επτά (7) το πολύ επιπλέον εβδομαδιαίες πτήσεις με αναχώρηση ή άφιξη σε κάθε κράτος μέλος του ASEAN· και
 - γ) οι πτήσεις που εκτελούνται βάσει της παραγράφου 5 (στοιχείο β) του παρόντος άρθρου δεν επιτρέπεται να εξυπηρετούν διαδρομές μεταξύ κρατών μελών του ASEAN και τρίτης χώρας οι οποίες εξυπηρετούνται ήδη από αερομεταφορέα του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, μια διαδρομή θεωρείται ότι εξυπηρετείται από αερομεταφορέα κράτους μελών του ASEAN εάν ο εν λόγω αερομεταφορέας εκτελεί την εν λόγω διαδρομή μέσω τακτικών γραμμών με δικό του αεροσκάφος, με μισθωμένο αεροσκάφος με ή χωρίς πλήρωμα, ή, στην περίπτωση γραμμής χωρίς ενδιάμεσο σταθμό, με κοινή εκμετάλλευση πτήσεων.

Ευελιξία λειτουργίας

6. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλομένου μέρους μπορούν σε οποιαδήποτε ή σε όλες τις πτήσεις και κατ' επιλογή τους στις διαδρομές που καθορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου:

- α) να εκτελούν πτήσεις προς μία ή και προς τις δύο κατευθύνσεις·
- β) να συνδυάζουν διαφορετικούς αριθμούς πτήσης στο πλαίσιο της πτητικής εκμετάλλευσης αεροσκάφους·
- γ) να εξυπηρετούν ενδιάμεσα σημεία και σημεία πέραν του εδάφους των συμβαλλομένων μερών, καθώς και σημεία που βρίσκονται στο έδαφος των συμβαλλομένων μερών με οποιονδήποτε συνδυασμό και με οποιαδήποτε σειρά σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου·

- δ) να παραλείπουν στάσεις σε οποιοδήποτε σημείο ή σημεία·
- ε) να μεταφέρουν επιβάτες και φορτίο από οποιοδήποτε αεροσκάφος τους σε οποιοδήποτε άλλο αεροσκάφος τους σε οποιοδήποτε σημείο (αλλαγή αεροσκάφους)·
- στ) να κάνουν ενδιάμεση στάση σε οποιαδήποτε σημεία εντός ή εκτός του εδάφους των συμβαλλόμενων μερών·
- ζ) να εκτελούν διαμετακομιστική μεταφορά μέσω του εδάφους άλλου συμβαλλόμενου μέρους·
- η) να συνδυάζουν μεταφορά επιβατών και φορτίου στο ίδιο αεροσκάφος ανεξαρτήτως της προέλευσής τους· και
- θ) να εξυπηρετούν περισσότερα από ένα σημεία, εντός του ίδιου κράτους μέλους της ΕΕ ή κράτους μέλους του ASEAN, με την ίδια υπηρεσία (συνεξυπηρέτηση).

7. Η ευελιξία λειτουργίας που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου μπορεί να ασκείται χωρίς περιορισμούς ως προς την κατεύθυνση ή τη γεωγραφική περιοχή, υπό την προϋπόθεση ότι:

- α) οι υπηρεσίες του αερομεταφορέα κράτους μέλους του ASEAN εξυπηρετούν σημείο στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN· και
- β) οι υπηρεσίες του αερομεταφορέα της Ένωσης εξυπηρετούν σημείο στην Ένωση.

8. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος επιτρέπει σε κάθε αερομεταφορέα να καθορίζει τη συχνότητα και τη χωρητικότητα της διεθνούς αεροπορικής μεταφοράς που προσφέρει με βάση εμπορικές παραμέτρους. Σύμφωνα με το δικαίωμα αυτό, κανένα συμβαλλόμενο μέρος δεν περιορίζει μονομερώς τον όγκο της κυκλοφορίας, τη συχνότητα ή την τακτικότητα υπηρεσίας, την όδευση, την προέλευση και τον προορισμό της κυκλοφορίας, ούτε τον τύπο ή τους τύπους αεροσκαφών που εκμεταλλεύονται αερομεταφορείς άλλου συμβαλλόμενου μέρους, εκτός εάν πρόκειται για λόγους τελωνειακούς, τεχνικούς, επιχειρησιακούς, περιβαλλοντικούς, ασφάλειας της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας ή προστασίας της υγείας, χωρίς διακρίσεις, ή εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στην παρούσα συμφωνία.

9. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θεωρείται ότι απονέμει οποιοδήποτε από τα ακόλουθα δικαιώματα:

- α) όσον αφορά τα κράτη μέλη του ASEAN, το δικαίωμα των αερομεταφορέων τους να επιβιβάζουν σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της ΕΕ επιβάτες, αποσκευές, φορτίο και/ή ταχυδρομείο επ' αμοιβή ή επί μισθώσει με προορισμό άλλο σημείο στο έδαφος του ίδιου κράτους μέλους της ΕΕ· και
- β) όσον αφορά την Ένωση, το δικαίωμα των αερομεταφορέων της να επιβιβάζουν σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του ASEAN επιβάτες, αποσκευές, φορτίο και/ή ταχυδρομείο επ' αμοιβή ή επί μισθώσει με προορισμό άλλο σημείο στο έδαφος του ίδιου κράτους μέλους του ASEAN.

ΑΡΘΡΟ 4

Άδειες λειτουργίας και τεχνικές άδειες

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος, μόλις λάβει από αερομεταφορέα άλλου συμβαλλομένου μέρους αίτηση άδειας λειτουργίας, χορηγεί τις ενδεδειγμένες άδειες λειτουργίας και τεχνικές άδειες με ελάχιστη διαδικαστική καθυστέρηση, υπό τον όρο ότι πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) στην περίπτωση αερομεταφορέα κράτους μέλους του ASEAN:
 - i) ο αερομεταφορέας έχει τον κύριο τόπο επιχειρηματικής δραστηριότητάς του στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN και είναι κάτοχος έγκυρης άδειας λειτουργίας σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN·
 - ii) ο ουσιαστικός ρυθμιστικός έλεγχος του αερομεταφορέα ασκείται και διατηρείται από το κράτος μέλος του ASEAN που έχει εκδώσει το πιστοποιητικό αερομεταφορέα και η αρμόδια αρχή είναι σαφώς προσδιορισμένη· και
 - iii) ο αερομεταφορέας τελεί υπό την κυριότητα, απευθείας ή με πλειοψηφική συμμετοχή, και υπό τον ουσιαστικό έλεγχο του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN, των υπηκόων του ή και των δύο·
- β) στην περίπτωση αερομεταφορέα της Ένωσης:
 - i) ο αερομεταφορέας είναι εγκατεστημένος στο έδαφος της Ένωσης και είναι κάτοχος έγκυρης άδειας λειτουργίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης·

- ii) ο ουσιαστικός ρυθμιστικός έλεγχος του αερομεταφορέα ασκείται και διατηρείται από το κράτος μέλος της ΕΕ που είναι αρμόδιο για την έκδοση του πιστοποιητικού αερομεταφορέα και η αρμόδια αρχή είναι σαφώς προσδιορισμένη· και
- iii) ο αερομεταφορέας τελεί υπό την κυριότητα, απευθείας ή με πλειοψηφική συμμετοχή, και υπό τον ουσιαστικό έλεγχο ενός ή περισσότερων κρατών μελών της ΕΕ, άλλων κρατών μελών που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της Ελβετίας, υπηκόων των εν λόγω κρατών ή συνδυασμού αυτών·
- γ) εφαρμόζονται τα άρθρα 15 και 16· και
- δ) ο αερομεταφορέας πληροί τους όρους που προβλέπονται στις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις για τη λειτουργία υπηρεσιών διεθνών αεροπορικών μεταφορών τις οποίες εφαρμόζει συνήθως το συμβαλλόμενο μέρος που εξετάζει την αίτηση.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου και του άρθρου 5, τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι υπάρχει ουσιαστικός ρυθμιστικός έλεγχος αερομεταφορέα περιλαμβάνουν τα εξής:

- α) ο ενδιαφερόμενος αερομεταφορέας κάτοχος έγκυρης άδειας εκμετάλλευσης ή έγκρισης που έχει εκδοθεί από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου συμβαλλόμενου μέρους και πληροί τα κριτήρια του μέρους που εκδίδει την άδεια εκμετάλλευσης ή την έγκριση για την εκτέλεση διεθνών αεροπορικών γραμμών· και
- β) το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος διαθέτει και διατηρεί προγράμματα εποπτείας της ασφάλειας και της προστασίας για τον συγκεκριμένο αερομεταφορέα σύμφωνα με τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ).

3. Κατά τη χορήγηση αδειών λειτουργίας και αδειών τεχνικής φύσεως, κάθε συμβαλλόμενο μέρος μεταχειρίζεται ισότιμα όλους τους αερομεταφορείς άλλου συμβαλλόμενου μέρους.

4. Μόλις λάβει αίτηση άδειας λειτουργίας από αερομεταφορέα άλλου συμβαλλόμενου μέρους, κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναγνωρίζει κάθε διαπίστωση επάρκειας και/ή προσδιορισμό της ιθαγένειας του άλλου συμβαλλόμενου μέρους για τον συγκεκριμένο αερομεταφορέα, ως να είχαν προβεί οι ίδιες οι αρμόδιες αρχές του στην εν λόγω διαπίστωση ή προσδιορισμό και δεν ερευνά περαιτέρω τέτοια θέματα, εξαιρουμένων όσων προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2. Προς αποφυγή αμφιβολιών, η παρούσα παράγραφος δεν καλύπτει την αναγνώριση διαπιστώσεων

που σχετίζονται με πιστοποιητικά ασφάλειας πτήσεων ή άδειες, ρυθμίσεις αεροπορικής ασφάλειας ή ασφαλιστική κάλυψη.

ΑΡΘΡΟ 5

Απόρριψη, ανάκληση, αναστολή, περιορισμός άδειας λειτουργίας ή τεχνικής άδειας

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει τις άδειες λειτουργίας ή τις άδειες τεχνικής φύσεως αερομεταφορέα ή άλλου συμβαλλόμενου μέρους ή να απορρίψει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει με άλλον τρόπο τις λειτουργίες αερομεταφορέα του άλλου συμβαλλομένου μέρους, εφόσον:

- α) στην περίπτωση αερομεταφορέα κράτους μέλους του ASEAN:
 - i) ο αερομεταφορέας δεν έχει τον κύριο τόπο επιχειρηματικής δραστηριότητάς του σε κράτος μέλος του ASEAN ή δεν είναι κάτοχος έγκυρης άδειας λειτουργίας σύμφωνα με το δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN· ή
 - ii) ο ουσιαστικός ρυθμιστικός έλεγχος του αερομεταφορέα δεν ασκείται ούτε διατηρείται από το κράτος μέλος του ASEAN που έχει εκδώσει το πιστοποιητικό αερομεταφορέα ή η αρμόδια αρχή δεν είναι σαφώς προσδιορισμένη· ή
 - iii) ο αερομεταφορέας δεν τελεί υπό την κυριότητα, απευθείας ή με πλειοψηφική συμμετοχή, ή υπό τον ουσιαστικό έλεγχο του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN, των υπηκόων του ή και των δύο·
- β) στην περίπτωση αερομεταφορέα της Ένωσης:
 - i) ο αερομεταφορέας δεν είναι εγκατεστημένος στο έδαφος της Ένωσης ή δεν είναι κάτοχος έγκυρης άδειας λειτουργίας σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης· ή
 - ii) ο ουσιαστικός ρυθμιστικός έλεγχος του αερομεταφορέα δεν ασκείται ούτε διατηρείται από το κράτος μέλος της ΕΕ που είναι αρμόδιο για την έκδοση του πιστοποιητικού αερομεταφορέα ή η αρμόδια αρχή δεν είναι σαφώς προσδιορισμένη· ή

iii) ο αερομεταφορέας δεν τελεί υπό την κυριότητα, απευθείας ή με πλειοψηφική συμμετοχή, ή υπό τον ουσιαστικό έλεγχο ενός ή περισσότερων κρατών μελών της ΕΕ, άλλων κρατών μελών που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της Ελβετίας, υπηκόων των εν λόγω κρατών ή συνδυασμού αυτών· ή

γ) ο αερομεταφορέας παρέλειψε να συμμορφωθεί προς τους νόμους και τους κανονισμούς που αναφέρονται στο άρθρο 7.

2. Όταν συμβαλλόμενο μέρος έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι αερομεταφορέας άλλου συμβαλλόμενου μέρους εμπίπτει σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, δύναται να ζητήσει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με το άλλο συμβαλλόμενο μέρος.

3. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις ξεκινούν το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο τριάντα (30) ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος διεξαγωγής διαβουλεύσεων. Η μη επίτευξη ικανοποιητικής συμφωνίας εντός τριάντα (30) ημερών ή εντός συμφωνηθέντος χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία έναρξης αυτών των διαβουλεύσεων, ή η μη λήψη των συμφωνηθέντων διορθωτικών μέτρων, συνιστά λόγο ώστε το μέρος το οποίο ζήτησε τη διενέργεια διαβουλεύσεων να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει την άδεια λειτουργίας ή τις τεχνικές άδειες του οικείου αερομεταφορέα, ή να απορρίψει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει τις λειτουργίες του οικείου αερομεταφορέα, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 7.

4. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, όσον αφορά την παράγραφο 1 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου, ένα συμβαλλόμενο μέρος δύναται να λάβει άμεσα ή επείγοντα μέτρα εάν η λήψη τους είναι επιβεβλημένη λόγω έκτακτης ανάγκης ή για να αποφευχθεί η συνέχιση της μη συμμόρφωσης. Προς αποφυγή αμφιβολιών, συνέχιση της μη συμμόρφωσης νοείται εφόσον το ζήτημα της μη συμμόρφωσης έχει ήδη επισημανθεί μεταξύ των αρμόδιων αρχών των οικείων συμβαλλόμενων μερών.

5. Το παρόν άρθρο δεν περιορίζει τα δικαιώματα συμβαλλόμενου μέρους να απορρίπτει, να ανακαλεί, να αναστέλλει, να επιβάλλει όρους ή να περιορίζει την άδεια λειτουργίας ή την τεχνική άδεια αερομεταφορέα ή αερομεταφορέων άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ή να απορρίπτει, να αναστέλλει, να επιβάλλει όρους ή να περιορίζει τις πτητικές λειτουργίες αερομεταφορέα ή αερομεταφορέων άλλου συμβαλλόμενου μέρους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 8, 15, 16 ή 25.

ΑΡΘΡΟ 6

Ελευθέρωση της κυριότητας και του ελέγχου

Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν τα δυνητικά οφέλη της σταδιακής ελευθέρωσης της κυριότητας και του ελέγχου των αντίστοιχων αερομεταφορέων τους. Τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να διερευνήσουν, στο πλαίσιο της μεικτής επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 23 και σε κατάλληλη χρονική στιγμή, την αμοιβαία ελευθέρωση της κυριότητας και του ελέγχου των αερομεταφορέων. Στη συνέχεια, η μεικτή επιτροπή μπορεί να προτείνει τροποποιήσεις της παρούσας συμφωνίας σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 4 στοιχείο στ) και το άρθρο 28.

ΑΡΘΡΟ 7

Τήρηση νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων

1. Οι αερομεταφορείς συμβαλλόμενου μέρους συμμορφώνονται κατά την είσοδο, την παραμονή ή την αναχώρηση από το έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις που διέπουν την είσοδο, τη λειτουργία ή την αναχώρηση από το εν λόγω έδαφος αεροσκαφών που χρησιμοποιούνται στις υπηρεσίες διεθνών αεροπορικών μεταφορών.

2. Κατά την είσοδο, την παραμονή ή την αναχώρηση από το έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του που διέπουν την είσοδο, τη λειτουργία ή την αναχώρηση από το έδαφός του επιβατών, πληρωμάτων αεροσκαφών, αποσκευών, φορτίου και/ή ταχυδρομείου με αεροσκάφος (καθώς και οι κανονιστικές διατάξεις για τις διατυπώσεις εισόδου, τις εξουσιοδοτήσεις, τη μετανάστευση, τον έλεγχο διαβατηρίων, τις τελωνειακές διατυπώσεις και την каранτίνα ή, για το ταχυδρομείο, οι διατάξεις περί ταχυδρομείου) τηρούνται από ή εξ ονόματος των εν λόγω επιβατών, πληρωμάτων αεροσκαφών, αποσκευών, φορτίου και/ή ταχυδρομείου των αερομεταφορέων συμβαλλόμενου μέρους.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος επιτρέπει, στο έδαφός του, στους αερομεταφορείς άλλου συμβαλλόμενου μέρους να λαμβάνουν μέτρα που εγγυώνται ότι μεταφέρονται μόνον τα πρόσωπα με τα απαιτούμενα ταξιδιωτικά έγγραφα για την είσοδο στο έδαφός του ή τη διέλευσή τους μέσω του εδάφους του άλλου συμβαλλόμενου μέρους.

ΑΡΘΡΟ 8

Θεμιτός ανταγωνισμός

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν ότι κοινός στόχος τους είναι η δημιουργία δίκαιου και ανταγωνιστικού περιβάλλοντος στο οποίο οι αερομεταφορείς των συμβαλλόμενων μερών απολαμβάνουν δίκαιες και ίσες ευκαιρίες ανταγωνισμού στην παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών.

2. Για την επίτευξη του στόχου που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα συμβαλλόμενα μέρη:

- α) θεσπίζουν ή διατηρούν νομοθεσία περί ανταγωνισμού·
- β) συστήνουν ή διατηρούν ανεξάρτητη αρχή ανταγωνισμού η οποία διαθέτει όλες τις αναγκαίες εξουσίες και τους πόρους, ώστε να επιβάλλει αποτελεσματικά τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού του συμβαλλόμενου μέρους. Οι αποφάσεις της αρχής ανταγωνισμού υπόκεινται σε προσφυγή και επανεξέταση από δικαστήριο του εν λόγω μέρους·
- γ) εξαλείφουν, εντός των αντίστοιχων δικαιοδοσιών τους, κάθε μορφής διακρίσεις ή αθέμιτες πρακτικές που θα μπορούσαν να επηρεάσουν δυσμενώς τη δίκαιη και ίση δυνατότητα των αερομεταφορέων άλλου συμβαλλόμενου μέρους να ανταγωνίζονται για την παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών. Προς αποφυγή αμφιβολιών, καμία από τις διατάξεις της παραγράφου 2 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου δεν περιλαμβάνει τη συμπεριφορά που περιγράφεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ζ)· και
- δ) δεν χορηγούν ούτε διατηρούν επιδοτήσεις σε οποιονδήποτε αερομεταφορέα εάν οι εν λόγω επιδοτήσεις θα επηρέαζαν δυσμενώς τη δίκαιη και ίση δυνατότητα των αερομεταφορέων άλλου συμβαλλόμενου μέρους να ανταγωνίζονται για την παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών.

3. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 2 στοιχείο δ) του παρόντος άρθρου, μπορούν να χορηγούνται τα εξής:

- α) στήριξη σε αφερέγγυους ή προβληματικούς αερομεταφορείς, υπό τον όρο ότι:
 - i) η εν λόγω στήριξη παρέχεται υπό την προϋπόθεση ότι έχει καταρτιστεί αξιόπιστο σχέδιο αναδιάρθρωσης βάσει ρεαλιστικών παραδοχών, με στόχο την εξασφάλιση της επαναφοράς του προβληματικού αερομεταφορέα σε τροχιά μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος· και
 - ii) ο ενδιαφερόμενος αερομεταφορέας, οι επενδυτές ή οι μέτοχοί του συνεισφέρουν σημαντικά και οι ίδιοι στο κόστος αναδιάρθρωσης·

- β) προσωρινή στήριξη ρευστότητας σε προβληματικό αερομεταφορέα υπό τη μορφή δανείων ή εγγυήσεων δανείων που περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο στο απαιτούμενο ποσό ώστε να συνεχιστεί η δραστηριότητα του αερομεταφορέα για το χρονικό διάστημα που κρίνεται αναγκαίο για την επεξεργασία σχεδίου αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης·
- γ) υπό τον όρο ότι περιορίζονται στα ελάχιστα ποσά που απαιτούνται για την επίτευξη του στόχου τους και ότι οι επιπτώσεις στις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών διατηρούνται στο ελάχιστο:
- i) επιδοτήσεις για την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα·
 - ii) επιδοτήσεις για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας οποιουδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη·
 - iii) επιδοτήσεις σε αερομεταφορείς στους οποίους έχει ανατεθεί η εκπλήρωση σαφώς καθορισμένων υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας απαραίτητων για την κάλυψη βασικών αναγκών μεταφοράς του πληθυσμού που δεν μπορούν να καλυφθούν μόνο από τις δυνάμεις της αγοράς, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω επιδοτήσεις περιορίζονται στην εύλογη αμοιβή για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών· και
 - iv) επιδοτήσεις που διατίθενται σε όλους τους αερομεταφορείς και οι οποίες δεν περιορίζονται, *de jure* ή *de facto*, σε ορισμένους αερομεταφορείς.

4. Τα συμβαλλόμενα μέρη διασφαλίζουν ότι καθένας από τους αερομεταφορείς τους που παρέχει υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών δύναμει της παρούσας συμφωνίας δημοσιοποιεί, ή καταρτίζει με οποιονδήποτε τρόπο, και υποβάλει κατόπιν αιτήματος, ετήσια οικονομική έκθεση, και τη δημοσιονομική κατάσταση που τη συνοδεύει, οι οποίες υποβάλλονται σε ανεξάρτητο λογιστικό έλεγχο και συνάδουν με διεθνώς αναγνωρισμένα λογιστικά πρότυπα και πρότυπα εταιρικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, όπως τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Σε κάθε περίπτωση, οι επιδοτήσεις προσδιορίζονται χωριστά στην οικονομική έκθεση.

5. Ειδικά για τις αεροπορικές μεταφορές, κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι οι σημαντικές συναλλαγές μεταξύ των αερομεταφορέων του και των παρόχων αγαθών και υπηρεσιών που είναι κρατικές επιχειρήσεις (σε οποιαδήποτε μορφή) του εν λόγω συμβαλλόμενου μέρους βασίζονται σε εμπορικούς όρους ισοδύναμους με εκείνους που ισχύουν στο πλαίσιο συναλλαγών σε συνθήκες πλήρους ανταγωνισμού.

6. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος, κατόπιν αιτήματος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, παρέχει στο άλλο μέρος, εντός τριάντα (30) ημερών ή συμφωνημένης χρονικής περιόδου, τις σχετικές πληροφορίες που μπορεί ευλόγως να ζητηθούν για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις επιδοτήσεις και τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραγράφους 4 και 5 του παρόντος άρθρου. Εφόσον ζητηθεί, οι εν λόγω πληροφορίες τυγχάνουν εμπιστευτικής μεταχείρισης από το μέρος που τις λαμβάνει.

7. Εάν ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα μέρη (στο εξής από κοινού: «μέρος που κινεί τη διαδικασία» για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου) κρίνουν ότι οι δίκαιες και ίσες δυνατότητες ανταγωνισμού των αερομεταφορέων τους επηρεάζονται δυσμενώς από:

- α) διακρίσεις ή αθέμιτες πρακτικές που απαγορεύονται βάσει της παραγράφου 2 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου·
- β) επιδότηση που απαγορεύεται βάσει της παραγράφου 2 στοιχείο δ) του παρόντος άρθρου, πέραν των επιδοτήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου· ή
- γ) μη παροχή των πληροφοριών που ζητούνται σύμφωνα με την παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου,

δύνανται να προβεί στις ενέργειες που προβλέπονται στις παραγράφους 8 έως 10 του παρόντος άρθρου.

8. Το μέρος που κινεί τη διαδικασία υποβάλλει γραπτό αίτημα για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων στο ενδιαφερόμενο μέρος ή στα ενδιαφερόμενα μέρη (στο εξής από κοινού: «αποκρινόμενο μέρος» για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου). Οι διαβουλεύσεις αρχίζουν εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος, εκτός εάν συμφωνήσουν διαφορετικά τα εν λόγω συμβαλλόμενα μέρη.

9. Εάν το μέρος που κινεί τη διαδικασία και το αποκρινόμενο μέρος δεν καταλήξουν σε συμφωνία επί του θέματος εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος διεξαγωγής διαβουλεύσεων, το μέρος που κινεί τη διαδικασία δύναται να λάβει μέτρα κατά όλων ή ορισμένων από τους αερομεταφορείς του αποκρινόμενου που έχουν επιδείξει την αμφισβητούμενη συμπεριφορά ή που έχουν επωφεληθεί από τις επίμαχες διακρίσεις, αθέμιτες πρακτικές ή επιδοτήσεις.

10. Τα μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει της παραγράφου 9 του παρόντος άρθρου είναι κατάλληλα, αναλογικά και περιορίζονται ως προς το πεδίο εφαρμογής και τη διάρκειά τους στα απολύτως αναγκαία για τον μετριασμό της ζημίας που υφίστανται οι αερομεταφορείς του μέρους που κινεί τη διαδικασία και για την εξάλειψη του

αδικαιολόγητου πλεονεκτήματος που αποκόμισαν οι αερομεταφορείς του αποκρινόμενου μέρους.

11. Όταν θέματα που εμπίπτουν στο παρόν άρθρο παραπέμπονται στη διαδικασία επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο άρθρο 25:

- α) κατά παρέκκλιση από το άρθρο 25 παράγραφοι 2 και 3, η διαφορά μπορεί να παραπεμφθεί αμέσως σε πρόσωπο ή φορέα για τη λήψη απόφασης ή να παραπεμφθεί σε διαιτησία· και
- β) τα χρονοδιαγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 25 παράγραφοι 10, 11 και 12 μειώνονται κατά το ήμισυ.

12. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θίγει, δεν περιορίζει ούτε διακυβεύει με οποιονδήποτε τρόπο την εξουσία ή τις αρμοδιότητες των αρχών ανταγωνισμού των συμβαλλόμενων μερών ή των δικαστηρίων που ελέγχουν τις αποφάσεις των εν λόγω αρχών. Κάθε ενέργεια στην οποία προβαίνει μέρος που κινεί διαδικασία κατ'εφαρμογή της παραγράφου 9 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με την επιφύλαξη κάθε πιθανής ενέργειας και μέτρου που λαμβάνουν οι προαναφερόμενες αρχές και τα δικαστήρια, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων αρχών και δικαστηρίων του μέρους που κινεί τη διαδικασία. Οι ενέργειες και τα μέτρα των αρχών ανταγωνισμού των μερών και των δικαστηρίων που επανεξετάζουν τις αποφάσεις των εν λόγω αρχών εξαιρούνται από τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο άρθρο 25.

ΑΡΘΡΟ 9

Άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν ότι εμπόδια στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας των αερομεταφορέων τους μπορούν να διακυβεύσουν τα οφέλη που αναμένεται να επιτευχθούν με την παρούσα συμφωνία. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για την άρση των εν λόγω εμποδίων όταν τα εμπόδια αυτά ενδέχεται να παρεμποδίσουν τις εμπορικές πτητικές λειτουργίες, να προκαλέσουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού ή να επηρεάσουν τις ίσες ευκαιρίες ανταγωνισμού.

2. Η μεικτή επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι αερομεταφορείς των συμβαλλόμενων μερών στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.

ΑΡΘΡΟ 10

Εμπορικές πτητικές λειτουργίες

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη χορηγούν αμοιβαία τα δικαιώματα που ορίζονται στις παραγράφους 2 έως 17 του παρόντος άρθρου. Οι αερομεταφορείς των συμβαλλόμενων μερών δεν υποχρεούνται να διατηρούν τοπικό εταίρο για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου.

Εκπρόσωποι αερομεταφορέων

2. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να συστήνουν ελεύθερα γραφεία και εγκαταστάσεις στην επικράτεια άλλου συμβαλλόμενου μέρους, εφόσον είναι αναγκαίο για την παροχή υπηρεσιών βάσει της παρούσας συμφωνίας, στο μέτρο του δυνατού και χωρίς διακρίσεις.

3. Με την επιφύλαξη κανονιστικών διατάξεων για την ασφάλεια και την προστασία, εάν αυτές οι εγκαταστάσεις βρίσκονται σε αερολιμένα ενδέχεται να υπόκεινται σε περιορισμούς για λόγους διαθεσιμότητας χώρου.

4. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους έχουν το δικαίωμα, σύμφωνα με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις άλλου συμβαλλόμενου μέρους που αφορούν την είσοδο, τη διαμονή και την απασχόληση, να μεταφέρουν και να διατηρούν στο έδαφος του άλλου συμβαλλόμενου μέρους διοικητικό προσωπικό, προσωπικό πωλήσεων, καθώς και τεχνικό, επιχειρησιακό και άλλο ειδικευμένο προσωπικό απαραίτητο για την υποστήριξη της παροχής αεροπορικών μεταφορών. Τα συμβαλλόμενα μέρη διεκπεραιώνουν χωρίς καθυστέρηση τη χορήγηση αδειών εργασίας, εφόσον απαιτείται, για προσωπικό απασχολούμενο στα γραφεία που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, καθώς και για το προσωπικό που εκτελεί καθήκοντα για προσωρινό χρονικό διάστημα, με την επιφύλαξη των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που ισχύουν.

Επίγεια εξυπηρέτηση

5. α) Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου, οι αερομεταφορείς

κάθε συμβαλλόμενου μέρους, όσον αφορά την επίγεια εξυπηρέτηση στο έδαφος άλλου μέρους, έχουν το δικαίωμα:

ή i) να εκτελούν ίδια επίγεια εξυπηρέτηση («αυτοεξυπηρέτηση»),

ii) να επιλέγουν μεταξύ ανταγωνιστών παρόχων, όταν οι εν λόγω πάροχοι παρέχουν επίγεια εξυπηρέτηση εν όλω ή εν μέρει, σύμφωνα με τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις του ενδιαφερόμενου μέρους.

- β) Η παράγραφος 5 στοιχείο α) του παρόντος άρθρου υπόκειται σε ζητήματα ασφάλειας και προστασίας και σε φυσικούς ή επιχειρησιακούς περιορισμούς. Εφόσον λόγω των ζητημάτων αυτών περιορίζεται, παρεμποδίζεται ή αποκλείεται η αυτοεξυπηρέτηση και δεν υφίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός μεταξύ παρόχων επίγειας εξυπηρέτησης, το ενδιαφερόμενο συμβαλλόμενο μέρος μεριμνά ώστε όλες οι υπηρεσίες αυτές να διατίθενται σε όλους τους αερομεταφορείς ισότιμα και σε επαρκή βάση και ώστε οι τιμές αυτών των υπηρεσιών να καθορίζονται σύμφωνα με συναφή, αντικειμενικά και διαφανή κριτήρια που δεν εισάγουν διακρίσεις.

Κατανομή χρονοθυρίδων στους αερολιμένες

6. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος μεριμνά ώστε οι οικείοι κανονισμοί, κατευθυντήριες γραμμές και διαδικασίες κατανομής χρονοθυρίδων στους αερολιμένες στο έδαφός του να εφαρμόζονται με τρόπο διαφανή, αποτελεσματικό, έγκαιρο και χωρίς διακρίσεις.

Επιχειρησιακά σχέδια, προγράμματα και πίνακες δρομολογίων

7. Τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να απαιτούν την κοινοποίηση επιχειρησιακών σχεδίων, προγραμμάτων ή πινάκων δρομολογίων στις αρμόδιες αρχές όσον αφορά τις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών που παρέχονται βάσει της παρούσας συμφωνίας μόνο για ενημερωτικούς σκοπούς. Εάν ένα συμβαλλόμενο μέρος απαιτήσει την εν λόγω κοινοποίηση, ελαχιστοποιεί τον διοικητικό φόρτο που συνδέεται με τις οικείες απαιτήσεις και διαδικασίες κοινοποίησης και ο οποίος επιβαρύνει τους μεσάζοντες αεροπορικών μεταφορών και τους αερομεταφορείς άλλου μέρους.

Πωλήσεις, τοπικά έξοδα και μεταφορά κεφαλαίων

8. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να προβαίνουν στην πώληση υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών και συναφών υπηρεσιών, τόσο δικών τους όσο και άλλων αερομεταφορέων, στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους. Ο αερομεταφορέας έχει τη διακριτική ευχέρεια να προβαίνει στην εν λόγω πώληση απευθείας και/ή μέσω των πρακτόρων του, άλλων μεσαζόντων που έχει ορίσει ο αερομεταφορέας ή μέσω του διαδικτύου ή οποιουδήποτε άλλου διαθέσιμου μέσου. Η πώληση και η αγορά των εν λόγω υπηρεσιών μεταφοράς και συναφών υπηρεσιών επιτρέπεται στο νόμισμα του εδάφους όπου πραγματοποιείται η πώληση ή η αγορά ή σε ελευθέρως μετατρέψιμα νομίσματα.

9. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να πληρώνουν τα τοπικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς καυσίμων στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, σε τοπικό νόμισμα ή, κατά τη διακριτική τους ευχέρεια, σε ελευθέρως μετατρέψιμα νομίσματα σύμφωνα με τη συναλλαγματική ισοτιμία της αγοράς.

10. α) Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να ζητήσουν τη μετατροπή

των τοπικών του εσόδων σε ελεύθερως μετατρέψιμο νόμισμα και την ανά πάσα στιγμή και με οιονδήποτε τρόπο μεταφορά των εσόδων αυτών από το έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους στη χώρα της επιλογής τους. Η μετατροπή και η μεταφορά επιτρέπονται αμέσως χωρίς περιορισμούς ή φορολόγηση στη συναλλαγματική ισοτιμία της αγοράς που εφαρμόζεται στις τρέχουσες συναλλαγές και τα εμβάσματα την ημερομηνία κατά την οποία ο αερομεταφορέας υποβάλλει την αρχική αίτηση μεταφοράς και δεν υπόκεινται στην επιβολή τελών πέραν των τελών που συνήθως επιβάλλουν οι τράπεζες για την εν λόγω μετατροπή και μεταφορά.

- β) Όταν, σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι κινήσεις κεφαλαίων και οι πληρωμές, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών, προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της οικονομίας συμβαλλόμενου μέρους, το εν λόγω μέρος μπορεί να λάβει μέτρα που περιορίζουν τα δικαιώματα που ορίζονται στην παράγραφο 10 στοιχείο α) του παρόντος άρθρου, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά είναι προσωρινά και απολύτως αναγκαία για την αντιμετώπιση των δυσχερειών αυτών. Τα εν λόγω μέτρα δεν πρέπει να συνιστούν μέσο αυθαίρετων ή αδικαιολόγητων διακρίσεων έναντι των αερομεταφορέων των άλλων συμβαλλόμενων μερών σε σχέση με τους αερομεταφορείς οποιασδήποτε άλλης χώρας.

Συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας

11. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους, κατά την εκτέλεση ή παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών με βάση την παρούσα συμφωνία, επιτρέπεται να συνάπτουν συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας, όπως συμφωνίες για τη δέσμευση χώρου ή την κοινή εκμετάλλευση πτήσεων, με:

- α) οποιονδήποτε αερομεταφορέα ή αερομεταφορείς των συμβαλλόμενων μερών·
- β) οποιονδήποτε αερομεταφορέα ή αερομεταφορείς τρίτης χώρας· και
- γ) οποιονδήποτε πάροχο επίγειων (χερσαίων ή θαλάσσιων) μεταφορών οποιασδήποτε χώρας,

υπό τον όρο ότι i) ο πραγματικός αερομεταφορέας είναι κάτοχος των αντίστοιχων δικαιωμάτων μεταφοράς, ii) ο αερομεταφορέας εμπορίας είναι κάτοχος των κατάλληλων δικαιωμάτων για τις αντίστοιχες διαδρομές, και iii) οι συμφωνίες πληρούν τις απαιτήσεις που ισχύουν συνήθως για τέτοιες συμφωνίες.

12. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους, κατά την εκτέλεση ή παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών με βάση την παρούσα συμφωνία, με την επιφύλαξη του άρθρου Α, επιτρέπεται να συνάπτουν συμφωνίες εμπορικής συνεργασίας, όπως συμφωνίες για τη δέσμευση χώρου ή την κοινή εκμετάλλευση πτήσεων, με αερομεταφορέα που εκτελεί εγχώριο σκέλος πτήσης, υπό τον όρο ότι:

- α) το εγχώριο σκέλος αποτελεί μέρος διεθνούς πτήσης· και
- β) οι συμφωνίες πληρούν τις απαιτήσεις που ισχύουν συνήθως για τέτοιες συμφωνίες.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως εγχώριο σκέλος νοείται διαδρομή στο έδαφος κράτους μέλους της ΕΕ, όταν ο πραγματικός αερομεταφορέας του εγχώριου σκέλους είναι αερομεταφορέας της Ένωσης· και, διαδρομή στο έδαφος κράτους μέλους του ASEAN, όταν ο πραγματικός αερομεταφορέας του εγχώριου σκέλους είναι αερομεταφορέας του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN.

13. Όσον αφορά την πώληση αεροπορικής μεταφοράς επιβατών βάσει συμφωνίας εμπορικής συνεργασίας, ο αγοραστής ενημερώνεται στο σημείο πώλησης ή, σε κάθε περίπτωση κατά τον έλεγχο εισιτηρίων ή πριν από την επιβίβασή του, εφόσον δεν απαιτείται έλεγχος εισιτηρίων για πτήση ανταπόκρισης, ποιος μεταφορέας θα εκτελέσει κάθε τμήμα της υπηρεσίας.

Υπηρεσίες διατροπικών μεταφορών

14. Όσον αφορά τη μεταφορά επιβατών, οι πάροχοι επίγειων μεταφορών δεν υπόκεινται στις νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τις αεροπορικές μεταφορές αποκλειστικά και μόνο επειδή η συγκεκριμένη επίγεια μεταφορά εκτελείται από αερομεταφορέα υπό τη δική του επωνυμία.

15. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας, οι αερομεταφορείς και οι έμμεσοι πάροχοι υπηρεσιών μεταφοράς φορτίου κάθε συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να χρησιμοποιούν, χωρίς περιορισμούς, για υπηρεσίες διεθνούς αεροπορικής μεταφοράς κάθε επίγειο μέσο μεταφοράς φορτίου από ή προς οποιαδήποτε σημεία στα εδάφη των συμβαλλόμενων μερών, ή σε τρίτες χώρες, καθώς και για τη μεταφορά από και προς όλους τους αερολιμένες που διαθέτουν τελωνειακές εγκαταστάσεις, όπως επίσης (κατά περίπτωση) έχουν το δικαίωμα μεταφοράς φορτίου υπό τελωνειακή σφράγιση σύμφωνα με τις εφαρμοστέες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις. Το φορτίο αυτό, είτε μεταφέρεται με επίγεια μέσα είτε αεροπορικώς, εισάγεται στις τελωνειακές εγκαταστάσεις του αερολιμένα και υποβάλλεται σε τελωνειακές διατυπώσεις. Ο αερομεταφορέας δύναται να επιλέξει να εκτελέσει ο ίδιος την επίγεια μεταφορά ή να την αναθέσει κατόπιν συμφωνίας σε άλλους παρόχους επίγειων μεταφορών, όπως επίσης δύναται να επιλέξει την εκτέλεση της επίγειας μεταφοράς από άλλους αερομεταφορείς και έμμεσους παρόχους υπηρεσιών μεταφοράς αεροπορικού φορτίου. Η συγκεκριμένη διατροπική μεταφορά φορτίου επιτρέπεται να προσφέρεται με ενιαίο κόμιστρο που

καλύπτει τον συνδυασμό αεροπορικής και επίγειας μεταφοράς, με την προϋπόθεση ότι οι αποστολές δεν παραπλανώνται ως προς τα δεδομένα της μεταφοράς.

Μίσθωση

16. Οι αερομεταφορείς κάθε συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών βάσει της παρούσας συμφωνίας:

- α) χρησιμοποιώντας μισθωμένο αεροσκάφος χωρίς πλήρωμα από οποιονδήποτε εκμισθωτή·
- β) τη χρήση μισθωμένων αεροσκαφών με πλήρωμα από άλλους αερομεταφορείς του ίδιου συμβαλλόμενου μέρους από το οποίο προέρχεται και ο μισθωτής αερομεταφορέας· ή
- γ) τη χρήση μισθωμένων αεροσκαφών με πλήρωμα από αερομεταφορείς διαφορετικής χώρας από το συμβαλλόμενο μέρος από το οποίο προέρχεται ο μισθωτής αερομεταφορέας, υπό τον όρο ότι η μίσθωση αιτιολογείται βάσει εξαιρετικών αναγκών, εποχικών αναγκών χωρητικότητας ή λειτουργικών δυσχερειών του μισθωτή και η μίσθωση δεν υπερβαίνει τη διάρκεια που είναι απολύτως αναγκαία για την κάλυψη των εν λόγω αναγκών ή για την αντιμετώπιση των εν λόγω δυσχερειών.

17. Τα οικεία συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να απαιτήσουν την έγκριση των συμφωνιών μίσθωσης από τις αρμόδιες αρχές τους για τους σκοπούς της επαλήθευσης της συμμόρφωσης με τους όρους που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο, καθώς και με τις ισχύουσες απαιτήσεις ασφάλειας πτήσεων και αεροπορικής ασφάλειας. Ωστόσο, σε περίπτωση που συμβαλλόμενο μέρος απαιτήσει σχετική έγκριση, καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να επισπευσθούν οι διαδικασίες έγκρισης και να ελαχιστοποιηθεί ο διοικητικός φόρτος για τους ενδιαφερόμενους αερομεταφορείς. Προς αποφυγή αμφιβολιών, οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων του εκάστοτε συμβαλλόμενου μέρους όσον αφορά τη μίσθωση αεροσκαφών από αερομεταφορείς του εν λόγω συμβαλλόμενου μέρους.

ΑΡΘΡΟ 11

Τελωνειακοί δασμοί και λοιποί φόροι

1. Κατά την άφιξή τους στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, τα αεροσκάφη που χρησιμοποιούνται στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές από αερομεταφορείς συμβαλλόμενου μέρους, ο συνήθης εξοπλισμός τους, τα καύσιμα, τα λιπαντικά, τα αναλώσιμα τεχνικά εφόδια, ο επίγειος εξοπλισμός, τα ανταλλακτικά (συμπεριλαμβανομένων των κινητήρων), οι προμήθειές τους (στις οποίες

συμπεριλαμβάνονται τα τρόφιμα, τα αφεψήματα και τα οينوπνευματώδη ποτά, ο καπνός και άλλα προϊόντα προς πώληση ή προς χρήση από τους επιβάτες σε περιορισμένες ποσότητες κατά τη διάρκεια της πτήσης) και άλλα είδη τα οποία προορίζονται ή χρησιμοποιούνται μόνον κατά τη λειτουργία ή τη συντήρηση αεροσκαφών διεθνών αεροπορικών μεταφορών, στη βάση της αμοιβαιότητας, στον μέγιστο δυνατό βαθμό βάσει των αντίστοιχων εσωτερικών νόμων και κανονισμών των μερών, και με την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω εξοπλισμός και οι προμήθειες παραμένουν στο αεροσκάφος, απαλλάσσονται από όλους τους περιορισμούς εισαγωγής, φόρους περιουσίας και έκτακτους φόρους κεφαλαίου, δασμούς, ειδικούς φόρους κατανάλωσης, καθώς και από τα τέλη επιθεώρησης, τον φόρο προστιθέμενης αξίας και άλλους έμμεσους φόρους και παρεμφερή τέλη και επιβαρύνσεις που:

- α) έχουν επιβληθεί από τις αρμόδιες αρχές του εν λόγω άλλου συμβαλλόμενου μέρους· και
- β) δεν βασίζονται στο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Προς αποφυγή αμφιβολιών, τα αεροσκάφη και τα λοιπά εμπορεύματα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο θεωρούνται κινητή περιουσία και καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν θίγει το κύρος και την εφαρμογή του άρθρου 24 της Σύμβασης του Σικάγου.

2. Απαλλάσσονται επίσης τα ακόλουθα, στον μέγιστο δυνατό βαθμό που επιτρέπεται από τις αντίστοιχες εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των συμβαλλόμενων μερών και σε βάση αμοιβαιότητας, από τους φόρους, τις εισφορές, τους δασμούς, τα τέλη και τις επιβαρύνσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, εξαιρουμένων των επιβαρύνσεων που συνδέονται με το κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας:

- α) τα εφόδια αεροσκαφών που εισάγονται ή παρέχονται στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους και φορτώνονται στο αεροσκάφος, σε εύλογες ποσότητες, για να χρησιμοποιηθούν μετά την αναχώρηση αεροσκάφους αερομεταφορέα συμβαλλόμενου μέρους που εκτελεί διεθνή αεροπορική μεταφορά, ακόμη και όταν τα εν λόγω εφόδια πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε τμήμα της πτήσης υπεράνω του συγκεκριμένου εδάφους·
- β) ο επίγειος εξοπλισμός και τα ανταλλακτικά (συμπεριλαμβανομένων των κινητήρων) που εισάγονται στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους για την τρέχουσα συντήρηση, την περιοδική συντήρηση ή την επισκευή αεροσκάφους αερομεταφορέα συμβαλλόμενου μέρους που χρησιμοποιείται σε διεθνείς αερομεταφορές, ακόμη και όταν ο εν λόγω εξοπλισμός και τα ανταλλακτικά πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε τμήμα της πτήσης υπεράνω του συγκεκριμένου εδάφους·
- γ) τα καύσιμα, τα λιπαντικά και τα αναλώσιμα τεχνικά εφόδια που εισάγονται ή παρέχονται στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους

για να χρησιμοποιηθούν σε αεροσκάφος αερομεταφορέα συμβαλλόμενου μέρους που χρησιμοποιείται σε διεθνείς αερομεταφορές, ακόμη και όταν οι εν λόγω προμήθειες πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε τμήμα της πτήσης υπεράνω του συγκεκριμένου εδάφους· και

- δ) το έντυπο υλικό που προβλέπεται από την τελωνειακή νομοθεσία άλλου συμβαλλόμενου μέρους, το οποίο εισάγεται ή παρέχεται στο έδαφος του εν λόγω άλλου συμβαλλόμενου μέρους και φορτώνεται στο αεροσκάφος για να χρησιμοποιηθεί μετά την αναχώρηση αεροσκάφους αερομεταφορέα συμβαλλόμενου μέρους που χρησιμοποιείται σε διεθνείς αερομεταφορές, ακόμη και όταν το εν λόγω έντυπο υλικό πρόκειται να χρησιμοποιηθεί σε τμήμα της πτήσης υπεράνω του συγκεκριμένου εδάφους.

3. Όσον αφορά τις απαλλαγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, τα συμβαλλόμενα μέρη παρέχουν στους αερομεταφορείς άλλου συμβαλλόμενου μέρους μεταχείριση τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκή με εκείνη που παρέχουν στους δικούς τους αερομεταφορείς ή στους αερομεταφορείς οποιασδήποτε τρίτης χώρας, αναλόγως του ποια είναι ευνοϊκότερη.

4. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν εμποδίζει συμβαλλόμενο μέρος να επιβάλει χωρίς διακριτική μεταχείριση φόρους, εισφορές, δασμούς, τέλη ή επιβαρύνσεις στα καύσιμα που παρέχονται στο έδαφός του για την τροφοδοσία αεροσκάφους αερομεταφορέα άλλου συμβαλλόμενου μέρους που εκτελεί πτήσεις μεταξύ δύο σημείων στο έδαφός του.

5. Ο συνήθης αερομεταφερόμενος εξοπλισμός, καθώς και το υλικό, οι προμήθειες και τα ανταλλακτικά που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, τα οποία συνήθως κρατούνται εντός αεροσκάφους υπό την εκμετάλλευση αερομεταφορέα συμβαλλόμενου μέρους, επιτρέπεται να εκφορτώνονται στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους μόνον κατόπιν έγκρισης των τελωνειακών αρχών του τελευταίου και μπορεί να απαιτηθεί να τεθούν υπό την επίβλεψη ή τον έλεγχο των αρχών αυτών έως την επανεξαγωγή τους ή άλλη διάθεσή τους σύμφωνα με τους τελωνειακούς κανονισμούς.

6. Οι απαλλαγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ισχύουν επίσης σε περίπτωση που οι αερομεταφορείς συμβαλλόμενου μέρους έχουν συμβληθεί με άλλον αερομεταφορέα, ο οποίος χαίρει επίσης των απαλλαγών αυτών από άλλο συμβαλλόμενο μέρος, για τον δανεισμό ή τη μεταφορά στο έδαφος του τελευταίου των ειδών που προσδιορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

7. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν εμποδίζει συμβαλλόμενο μέρος να επιβάλει φόρους, εισφορές, δασμούς, τέλη ή επιβαρύνσεις σε είδη που πωλούνται στους επιβάτες, όχι όμως προς κατανάλωση εντός του αεροσκάφους, σε τμήμα της υπηρεσίας αεροπορικής μεταφοράς μεταξύ δύο σημείων εντός του εδάφους του όπου επιτρέπεται η επιβίβαση και η αποβίβαση.

8. Αποσκευές και φορτίο, σε απευθείας διαμετακόμιση μέσω του εδάφους συμβαλλομένου μέρους, απαλλάσσονται φόρων, δασμών, τελών και άλλων παρεμφερών επιβαρύνσεων που δεν βασίζονται στο κόστος της παρεχόμενης υπηρεσίας.

9. Ο εξοπλισμός και οι προμήθειες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου μπορεί να απαιτηθεί να τεθούν υπό την επίβλεψη ή τον έλεγχο των αρμόδιων αρχών.

10. Οι διατάξεις των αντίστοιχων συμφωνιών που ισχύουν μεταξύ κράτους μέλους του ASEAN και των κρατών μελών της ΕΕ για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης εισοδήματος και κεφαλαίου δεν επηρεάζονται από την παρούσα συμφωνία.

ΑΡΘΡΟ 12

Τέλη χρήσης

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι τα τέλη χρήσης που επιβάλλονται από τις αρμόδιες αρχές ή φορείς επιβολής τελών στους αερομεταφορείς άλλου συμβαλλομένου μέρους για τη χρήση υπηρεσιών αεροναυτιλίας και ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας είναι ανάλογα του κόστους και δεν εισάγουν διακρίσεις, ενώ οι όροι επιβολής είναι τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκοί με τους πλέον ευνοϊκούς όρους που ισχύουν για οποιονδήποτε άλλο αερομεταφορέα υπό παρόμοιες συνθήκες κατά τον χρόνο επιβολής των τελών.

2. Με εξαίρεση τα τέλη που εισπράττονται για τις υπηρεσίες που περιγράφονται στο άρθρο 10 παράγραφος 5, κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι τα τέλη χρήσης που επιβάλλουν οι αρμόδιες αρχές ή φορείς επιβολής τελών στους αερομεταφορείς άλλου συμβαλλομένου μέρους για τη χρήση εγκαταστάσεων και υπηρεσιών αερολιμένα, αεροπορικής ασφάλειας από έκνομες ενέργειες και συναφών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών δεν εισάγουν αδικαιολόγητες διακρίσεις και επιμερίζονται δίκαια στις διάφορες κατηγορίες χρηστών. Τα εν λόγω τέλη δεν υπερβαίνουν το πλήρες κόστος με το οποίο επιβαρύνονται οι αρμόδιες αρχές ή οι φορείς επιβολής τελών για την παροχή κατάλληλων αερολιμενικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών, καθώς και εγκαταστάσεων και υπηρεσιών αεροπορικής ασφάλειας από έκνομες ενέργειες, στον συγκεκριμένο αερολιμένα ή στους αερολιμένες στους οποίους εφαρμόζεται κοινό σύστημα χρέωσης. Ωστόσο, τα εν λόγω τέλη χρήσης μπορούν να περιλαμβάνουν εύλογο ποσοστό απόδοσης των στοιχείων ενεργητικού μετά την απόσβεση. Οι εγκαταστάσεις και οι υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται τέλη χρήσης παρέχονται σε αποτελεσματική και οικονομική βάση. Σε κάθε περίπτωση, τα εν λόγω τέλη χρήσης δεν επιβάλλονται στους αερομεταφορείς άλλου συμβαλλομένου μέρους υπό όρους λιγότερο ευνοϊκούς από τους πλέον ευνοϊκούς όρους που έχουν χορηγηθεί κατά την επιβολή τους υπό παρόμοιες συνθήκες σε άλλον αερομεταφορέα.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος ζητεί από τις αρχές ή τους φορείς που είναι αρμόδιοι σε θέματα επιβολής τελών να διεξάγουν διαβουλεύσεις με τους αερομεταφορείς που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες και τις εγκαταστάσεις και να ανταλλάσσουν μεταξύ τους τις αναγκαίες πληροφορίες για την ακριβή αξιολόγηση του εύλογου χαρακτήρα των τελών χρήσης σύμφωνα με τις αρχές των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι οι αρχές ή οι φορείς που είναι αρμόδιοι σε θέματα επιβολής τελών ενημερώνουν τους αερομεταφορείς εγκαίρως για κάθε πρόταση μεταβολής των τελών, ώστε οι τελευταίοι να είναι σε θέση να εκφράσουν την άποψή τους και να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους πριν τεθεί σε εφαρμογή η μεταβολή.

ΑΡΘΡΟ 13

Ναύλοι

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη επιτρέπουν ελεύθερο καθορισμό των ναύλων από τους αερομεταφορείς των συμβαλλόμενων μερών.

2. Οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος δύναται να απαιτήσει, κατά τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις, οι αερομεταφορείς οποιουδήποτε εκ των συμβαλλόμενων μερών να κοινοποιούν στις αρμόδιες αρχές, σε απλουστευμένη βάση και μόνο για σκοπούς ενημέρωσης, τους ναύλους που προβλέπουν για τις υπηρεσίες τις οποίες προσφέρουν από το έδαφός του. Η εν λόγω κοινοποίηση μπορεί να απαιτηθεί από τους αερομεταφορείς το νωρίτερο κατά την αρχική προσφορά ενός ναύλου.

ΑΡΘΡΟ 14

Στατιστικά στοιχεία

1. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος παρέχει στα άλλα συμβαλλόμενα μέρη τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις αεροπορικές μεταφορές βάσει της παρούσας συμφωνίας, τα οποία ευλόγως είναι δυνατό να ζητηθούν, με την επιφύλαξη των αντίστοιχων νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των συμβαλλόμενων μερών και χωρίς διακρίσεις.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για να διευκολύνουν την ανταλλαγή στατιστικών πληροφοριών μεταξύ τους με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης των αεροπορικών μεταφορών στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 15

Ασφάλεια πτήσεων

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη επαναβεβαιώνουν τη σημασία της στενής συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας πτήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να αναπτύξουν περαιτέρω συνεργασία, κατά περίπτωση, ιδίως όσον αφορά τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών για την ασφάλεια πτήσεων, την πιθανή αμοιβαία συμμετοχή τους στις δραστηριότητες εποπτείας ή τη διεξαγωγή κοινών δραστηριοτήτων εποπτείας, καθώς και την ανάπτυξη κοινών έργων και πρωτοβουλιών, μεταξύ άλλων με χώρες που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας συμφωνίας.

2. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναγνωρίζει την εγκυρότητα πιστοποιητικών αξιοπλοΐας, πιστοποιητικών επάρκειας και αδειών που έχουν εκδοθεί ή έχουν θεωρηθεί από άλλο συμβαλλόμενο μέρος και τις αρμόδιες αρχές του και εξακολουθούν να είναι σε ισχύ για την εκτέλεση υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών βάσει της παρούσας συμφωνίας, υπό τον όρο ότι τα εν λόγω πιστοποιητικά ή οι εν λόγω άδειες έχουν εκδοθεί ή έχουν θεωρηθεί δυνάμει, κατ' ελάχιστο, των σχετικών διεθνών προτύπων που έχουν καθοριστεί βάσει της Σύμβασης του Σικάγου.

3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος δύναται να ζητήσει, ανά πάσα στιγμή, διαβουλεύσεις σχετικά με τα πρότυπα ασφάλειας τα οποία τηρεί και διαχειρίζεται άλλο συμβαλλόμενο μέρος όσον αφορά τις αεροναυτικές εγκαταστάσεις, το πλήρωμα πτήσης, το αεροσκάφος και τη λειτουργία του αεροσκάφους. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις πραγματοποιούνται εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος.

4. Εάν, σε συνέχεια των εν λόγω διαβουλεύσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, το συμβαλλόμενο μέρος που ζήτησε τη διεξαγωγή τους διαπιστώσει ότι το άλλο συμβαλλόμενο μέρος δεν διατηρεί ούτε διαχειρίζεται πρότυπα ασφάλειας στους τομείς που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου και είναι τουλάχιστον ισοδύναμα με τα ελάχιστα πρότυπα που έχουν καθοριστεί με βάση τη Σύμβαση του Σικάγου, το άλλο συμβαλλόμενο μέρος ενημερώνεται για τις εν λόγω διαπιστώσεις και για τα μέτρα που κρίνονται αναγκαία για τη συμμόρφωση με τα εν λόγω ελάχιστα πρότυπα. Η μη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων από το άλλο συμβαλλόμενο μέρος εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω ειδοποίησης ή εντός συμφωνημένου χρονικού διαστήματος συνιστά λόγο ώστε το συμβαλλόμενο μέρος το οποίο ζήτησε τις διαβουλεύσεις, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει τις άδειες λειτουργίας ή τις άδειες τεχνικής φύσεως αερομεταφορέα που τελεί υπό την εποπτεία ασφαλείας του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ή να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει με άλλον τρόπο τις πτητικές λειτουργίες αερομεταφορέα ο οποίος τελεί υπό την εποπτεία ασφαλείας του άλλου συμβαλλόμενου μέρους.

5. Κάθε αεροσκάφος υπό εκμετάλλευση αερομεταφορέα, ή για λογαριασμό αερομεταφορέα, συμβαλλόμενου μέρους, μπορεί, όσο βρίσκεται στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, να υποβληθεί σε επιθεώρηση διαδρόμου από τις αρμόδιες αρχές του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, προκειμένου να ελεγχθούν η εγκυρότητα των σχετικών εγγράφων του αεροσκάφους και των εγγράφων των μελών πληρώματός του, καθώς και η εμφανής κατάσταση του αεροσκάφους και του εξοπλισμού του, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω έλεγχος δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκμετάλλευση του αεροσκάφους.

6. Εάν το συμβαλλόμενο μέρος διαπιστώσει, αφού διενεργήσει επιθεώρηση διαδρόμου, ότι ένα αεροσκάφος ή η λειτουργία του δεν είναι σύμφωνη με τα ελάχιστα πρότυπα που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με τη Σύμβαση του Σικάγου ή διαπιστώσουν έλλειψη αποτελεσματικής εφαρμογής και διαχείρισης των προτύπων ασφάλειας που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με τη Σύμβαση του Σικάγου, ή εάν του απαγορευθεί η πρόσβαση για επιθεώρηση διαδρόμου, το εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος κοινοποιεί στις αρμόδιες αρχές του άλλου συμβαλλόμενου μέρους που είναι υπεύθυνες για την εποπτεία της ασφάλειας πτήσεων του αερομεταφορέα που χρησιμοποιεί το αεροσκάφος τις εν λόγω διαπιστώσεις και τα μέτρα που κρίνει αναγκαία για τη συμμόρφωση με τα εν λόγω ελάχιστα πρότυπα. Η μη λήψη κατάλληλων διορθωτικών μέτρων εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω ειδοποίησης ή εντός συμφωνημένου χρονικού διαστήματος συνιστά λόγο ώστε το πρώτο συμβαλλόμενο μέρος να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει τις άδειες λειτουργίας ή τις άδειες τεχνικής φύσεως του αερομεταφορέα που εκμεταλλεύεται το αεροσκάφος, ή να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει, να επιβάλει όρους ή να περιορίσει με άλλον τρόπο τις πτητικές λειτουργίες του αερομεταφορέα που εκμεταλλεύεται το αεροσκάφος.

7. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος έχει το δικαίωμα να λάβει άμεσα μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να απορρίψει, να ανακαλέσει, να αναστείλει ή να περιορίσει τις άδειες λειτουργίας ή τις άδειες τεχνικής φύσεως αερομεταφορέα άλλου συμβαλλόμενου μέρους ή να αναστείλει ή να περιορίσει με άλλον τρόπο τις πτητικές λειτουργίες αερομεταφορέα άλλου συμβαλλόμενου μέρους, εάν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω μέτρα είναι αναγκαία ενόψει άμεσης απειλής κατά της ασφάλειας πτήσεων. Το συμβαλλόμενο μέρος που λαμβάνει τα εν λόγω μέτρα ενημερώνει αμέσως το άλλο συμβαλλόμενο μέρος και επεξηγεί τους λόγους για τους οποίους προβαίνει στη λήψη τους.

8. Η εφαρμογή κάθε μέτρου που λαμβάνει συμβαλλόμενο μέρος σύμφωνα με τις παραγράφους 4, 6 ή 7 του παρόντος άρθρου διακόπτεται μόλις η αιτία για τη λήψη του εν λόγω μέτρου παύσει να υφίσταται.

ΑΡΘΡΟ 16

Αεροπορική ασφάλεια από έκνομες ενέργειες

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη επαναβεβαιώνουν τις υποχρεώσεις τους έναντι αλλήλων να μεριμνούν για την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας από έκνομες ενέργειες, και ιδίως τις υποχρεώσεις τους με βάση τη Σύμβαση του Σικάγου, τη σύμβαση περί παραβάσεων και άλλων τινών πράξεων τελουμένων επί αεροσκαφών, που υπογράφηκε στο Τόκιο στις 14 Σεπτεμβρίου 1963, τη σύμβαση για την

καταστολή της παράνομης υπαρππαγής αεροσκαφών, που υπογράφηκε στη Χάγη στις 16 Δεκεμβρίου 1970, τη σύμβαση για την καταστολή παράνομων πράξεων κατά της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας, που υπογράφηκε στο Μόντρεαλ στις 23 Σεπτεμβρίου 1971, το πρωτόκολλο για την καταστολή παράνομων πράξεων βίας σε αερολιμένες που εξυπηρετούν τη διεθνή πολιτική αεροπορία, που υπογράφηκε στο Μόντρεαλ στις 24 Φεβρουαρίου 1988 και τη σύμβαση για τη σήμανση πλαστικών εκρηκτικών με σκοπό τον εντοπισμό τους, που υπογράφηκε στο Μόντρεαλ την 1η Μαρτίου 1991, εφόσον τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν προσχωρήσει στις συμβάσεις αυτές, όπως και όλες τις άλλες συμβάσεις και τα πρωτόκολλα που σχετίζονται με την ασφάλεια της πολιτικής αεροπορίας των οποίων αμφότερα είναι συμβαλλόμενα μέρη.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη παρέχουν, κατόπιν αιτήματος, κάθε αναγκαία αμοιβαία συνδρομή για την αντιμετώπιση απειλών κατά της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης πράξεων παράνομης κατάληψης (αεροπειρατείας) αεροσκαφών της πολιτικής αεροπορίας και άλλων παράνομων πράξεων κατά της ασφάλειας των εν λόγω αεροσκαφών, των επιβατών και των πληρωμάτων τους, των αερολιμένων και των αεροναυτιλιακών εγκαταστάσεων, καθώς και κάθε άλλης απειλής κατά της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας από έκνομες ενέργειες.

3. Στις αμοιβαίες σχέσεις τους, τα συμβαλλόμενα μέρη συμμορφώνονται με τα πρότυπα αεροπορικής ασφάλειας από έκνομες ενέργειες που έχουν καθοριστεί από τον ΔΟΠΑ. Απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης των αεροσκαφών που είναι νηολογημένα στα μητρώα τους, τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που έχουν την κύρια εγκατάστασή τους ή τη μόνιμη έδρα τους στην επικράτειά τους, καθώς και από τους φορείς εκμετάλλευσης αερολιμένων που ευρίσκονται στην επικράτειά τους, να συμμορφώνονται με τα εν λόγω πρότυπα αεροπορικής ασφάλειας από έκνομες ενέργειες.

4. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος διασφαλίζει ότι λαμβάνονται στο έδαφός του αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία της πολιτικής αεροπορίας από έκνομες ενέργειες, στα οποία συμπεριλαμβάνονται ο έλεγχος ασφάλειας επιβατών και των χειραποσκευών τους, ο έλεγχος ασφάλειας παραδιδόμενων αποσκευών, ο έλεγχος ασφάλειας προσώπων άλλων πλην των επιβατών μεταξύ των οποίων είναι τα πληρώματα και τα είδη που μεταφέρουν, ο έλεγχος ασφάλειας φορτίου, ταχυδρομείου, προμηθειών πτήσης και αερολιμένα και ο έλεγχος πρόσβασης στην περιοχή δραστηριοτήτων αεροσκαφών και στην αυστηρά ελεγχόμενη περιοχή ασφάλειας αερολιμένα. Τα εν λόγω μέτρα προσαρμόζονται σε περίπτωση αύξησης της απειλής κατά της ασφάλειας της πολιτικής αεροπορίας. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος συμφωνεί ότι πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις ασφάλειας που απαιτεί άλλο συμβαλλόμενο μέρος όσον αφορά την είσοδο, τη λειτουργία ή την αναχώρηση αεροσκαφών από το έδαφός του.

5. Με πλήρη και αμοιβαίο σεβασμό της εθνικής κυριαρχίας κάθε συμβαλλόμενου μέρους, ένα συμβαλλόμενο μέρος δύναται να λάβει μέτρα ασφάλειας για την είσοδο στο έδαφός του, καθώς και μέτρα έκτακτης ανάγκης, για την αντιμετώπιση συγκεκριμένης απειλής κατά της ασφάλειας, τα οποία κοινοποιεί αμελλητί στο ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος εξετάζει με θετικό πνεύμα κάθε αίτημα άλλου συμβαλλόμενου μέρους για τη λήψη εύλογων ειδικών μέτρων ασφάλειας, ενώ το δεύτερο

συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει υπόψη τα μέτρα αεροπορικής ασφάλειας που εφαρμόζει ήδη το πρώτο συμβαλλόμενο μέρος, καθώς και τις σχετικές απόψεις αυτού. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος ενημερώνει εκ των προτέρων το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη για όλα τα ειδικά μέτρα ασφάλειας που προτίθεται να λάβει και ενδέχεται να έχουν σημαντικές οικονομικές ή επιχειρησιακές επιπτώσεις στις υπηρεσίες αεροπορικών μεταφορών που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία, εκτός εάν αυτό δεν είναι ευλόγως δυνατόν σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος δύναται να ζητήσει τη σύγκληση της μεικτής επιτροπής, για να συζητηθούν τέτοια μέτρα ασφάλειας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 23.

6. Ωστόσο, κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναγνωρίζει ότι καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν περιορίζει τη δυνατότητα άλλου συμβαλλόμενου μέρους να αρνηθεί την είσοδο οποιασδήποτε πτήσης ή πτήσεων στο έδαφός του, εφόσον κρίνει ότι απειλείται η ασφάλειά του.

7. Με την επιφύλαξη της ανάγκης για άμεση ανάληψη δράσης για την προστασία της ασφάλειας των μεταφορών από έκνομες ενέργειες, τα μέρη βεβαιώνουν ότι, κατά την εξέταση μέτρων ασφάλειας από έκνομες ενέργειες, ένα μέρος αξιολογεί τις πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις τους στις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές και λαμβάνει υπόψη του τους εν λόγω παράγοντες, εκτός εάν περιορίζεται από το νόμο, όταν καθορίζει ποια μέτρα είναι αναγκαία και κατάλληλα για την αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων ασφάλειας.

8. Σε περίπτωση παράνομης κατάληψης αεροσκάφους της πολιτικής αεροπορίας (ή σχετικής απειλής) ή άλλων παράνομων πράξεων κατά της ασφάλειας αεροσκάφους, επιβατών, πληρώματος, αερολιμένων ή αεροναυτιλιακών εγκαταστάσεων, τα συμβαλλόμενα μέρη αλληλοβοηθούνται διευκολύνοντας την επικοινωνία και λαμβάνοντας άλλα κατάλληλα μέτρα με σκοπό να τερματιστεί ταχέως και με ασφάλεια το συμβάν ή η απειλή.

9. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος λαμβάνει όλα τα μέτρα που κρίνει εφικτά για να διασφαλίσει ότι αεροσκάφος που έχει υποστεί παράνομη κατάληψη ή άλλη έκνομη ενέργεια παραμένει επί του εδάφους στην επικράτειά του, εκτός εάν η αναχώρησή του επιβάλλεται από το υπέρτατο καθήκον προστασίας της ανθρώπινης ζωής. Όποτε είναι εφικτό, τα εν λόγω μέτρα λαμβάνονται κατόπιν αμοιβαίων διαβουλεύσεων με το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη.

10. Όταν συμβαλλόμενο μέρος έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι άλλο συμβαλλόμενο μέρος δεν έχει συμμορφωθεί με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, δύναται να ζητήσει την άμεση διεξαγωγή διαβουλεύσεων με το άλλο συμβαλλόμενο μέρος. Οι εν λόγω διαβουλεύσεις αρχίζουν εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του σχετικού αιτήματος. Η μη επίτευξη ικανοποιητικής συμφωνίας εντός δεκαπέντε (15) ημερών ή εντός συμφωνηθέντος χρονικού διαστήματος από την ημερομηνία έναρξης των εν λόγω διαβουλεύσεων συνιστά λόγο ώστε το συμβαλλόμενο μέρος το οποίο ζήτησε τις διαβουλεύσεις να λάβει μέτρα για την απόρριψη, την ανάκληση, την αναστολή, την επιβολή όρων ή τον περιορισμό της άδειας λειτουργίας ή των αδειών τεχνικής φύσεως αερομεταφορέων του άλλου συμβαλλόμενου μέρους προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του

παρόντος άρθρου. Όταν απαιτείται λόγω έκτακτης ανάγκης, ή για να αποφευχθεί η συνέχιση της μη συμμόρφωσης με το παρόν άρθρο, το πρώτο συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να λάβει προσωρινά μέτρα για την απόρριψη, την ανάκληση, την αναστολή, την επιβολή όρων ή τον περιορισμό της άδειας λειτουργίας ή των αδειών τεχνικής φύσεως αερομεταφορέων του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

11. Η εφαρμογή κάθε μέτρου που λαμβάνεται σύμφωνα με την παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου από το πρώτο μέρος που αναφέρεται στην εν λόγω παράγραφο διακόπτεται εφόσον το άλλο μέρος συμμορφωθεί με το παρόν άρθρο.

ΑΡΘΡΟ 17

Διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται σε θέματα σχετικά με τις υπηρεσίες αεροναυτιλίας, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας της ασφάλειάς τους. Συμφωνούν να διευθετούν τυχόν ζητήματα πολιτικής σχετικά με τις επιδόσεις της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας, με στόχο τη βελτιστοποίηση της συνολικής απόδοσης των πτήσεων, τη μείωση του κόστους, την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη βελτίωση της ασφάλειας και της χωρητικότητας των ροών εναέριας κυκλοφορίας μεταξύ των υφιστάμενων συστημάτων διαχείρισης εναέριας κυκλοφορίας των συμβαλλόμενων μερών.

2. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να ενθαρρύνουν τις οικείες αρμόδιες αρχές και τους παρόχους υπηρεσιών αεροναυτιλίας να συνεργάζονται για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων διαχείρισης εναέριας κυκλοφορίας των συμβαλλόμενων μερών και τη διερεύνηση της περαιτέρω ενοποίησης των συστημάτων τους, με σκοπό τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της αεροπορίας και την ανταλλαγή πληροφοριών, όπου ενδείκνυται.

3. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να προάγουν τη συνεργασία μεταξύ των οικείων παρόχων υπηρεσιών αεροναυτιλίας ώστε να διασφαλίζεται η ανταλλαγή δεδομένων πτήσεων και ο συντονισμός της ροής της εναέριας κυκλοφορίας για τη βελτιστοποίηση της απόδοσης των πτήσεων, με στόχο τη βελτίωση της προβλεψιμότητας, της ακρίβειας και της αδιάλειπτης εξυπηρέτησης για την εναέρια κυκλοφορία.

4. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται όσον αφορά τα προγράμματα εκσυγχρονισμού της διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας, συμπεριλαμβανομένων τόσο των δραστηριοτήτων ανάπτυξης όσο και των δραστηριοτήτων εξάπλωσης, και να ενθαρρύνουν την αμοιβαία συμμετοχή σε δραστηριότητες επικύρωσης και επίδειξης.

ΑΡΘΡΟ 18

Περιβάλλον

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη υποστηρίζουν την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος προωθώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη της αεροπορίας. Τα συμβαλλόμενα μέρη προτίθενται να συνεργάζονται για τον προσδιορισμό θεμάτων που συνδέονται με τις επιπτώσεις της διεθνούς αεροπορίας στο περιβάλλον.
2. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της συνεργασίας τόσο μεταξύ τους όσο και με την παγκόσμια κοινότητα, προκειμένου να εξεταστούν και να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις της αεροπορίας στο περιβάλλον.
3. Τα συμβαλλόμενα μέρη επαναλαμβάνουν τη σημασία της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και, προς τον σκοπό αυτό, συμφωνούν να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που συνδέονται με τις αεροπορικές μεταφορές, τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο.
4. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να διεξάγουν τακτικό διάλογο με εμπειρογνώμονες για την ενίσχυση της συνεργασίας με σκοπό την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των διεθνών αεροπορικών μεταφορών, μεταξύ άλλων σε τομείς όπως η έρευνα και ανάπτυξη, τα βιώσιμα καύσιμα αεροσκαφών, θέματα που σχετίζονται με τον θόρυβο, καθώς και σχετικά με άλλα μέτρα που απασκοπούν στην αντιμετώπιση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, λαμβάνοντας υπόψη τα περιβαλλοντικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο πολυμερών συμφωνιών.
5. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να αποτρέπουν ή να αντιμετωπίζουν με άλλον τρόπο τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των αεροπορικών μεταφορών, υπό τον όρο ότι τα εν λόγω μέτρα συνάδουν πλήρως με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει του διεθνούς δικαίου.

ΑΡΘΡΟ 19

Ευθύνη αερομεταφορέα

Τα συμβαλλόμενα μέρη που έχουν επικυρώσει τη Σύμβαση του Μόντρεαλ επαναβεβαιώνουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη Σύμβαση του Μόντρεαλ. Τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να επικυρώσουν τη σύμβαση του Μόντρεαλ το συντομότερο δυνατόν και να ενημερώσουν σχετικά τη μεικτή επιτροπή.

ΑΡΘΡΟ 20

Προστασία των καταναλωτών

Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών. Στόχος της εν λόγω συνεργασίας είναι η επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, λαμβανομένου υπόψη του συμφέροντος όλων των ενδιαφερόμενων μερών και των διαφορετικών χαρακτηριστικών των συμβαλλομένων. Για τον σκοπό αυτόν, τα συμβαλλόμενα μέρη προβαίνουν σε διαβουλεύσεις μεταξύ τους στο πλαίσιο της μεικτής επιτροπής όσον αφορά ζητήματα συμφερόντων των καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που προγραμματίζουν να λάβουν, ώστε να επιτευχθεί αυξημένη συμβατότητα μεταξύ των αντίστοιχων καθεστώτων των συμβαλλομένων, στον μέγιστο δυνατό βαθμό.

ΑΡΘΡΟ 21

Ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων

1. Οι πωλητές ΗΣΚ που δραστηριοποιούνται στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους επιτρέπεται να εγκαθιστούν, να συντηρούν και να διαθέτουν ελεύθερα τα οικεία ΗΣΚ σε πρακτορεία ή εταιρείες ταξιδίων των οποίων η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα είναι η διανομή προϊόντων σχετιζόμενων με ταξίδια στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους, υπό τον όρο ότι το ΗΣΚ πληροί κάθε σχετική ρυθμιστική απαίτηση του άλλου συμβαλλόμενου μέρους.
2. Τα συμβαλλόμενα μέρη καταργούν τυχόν υφιστάμενη απαίτηση που θα μπορούσε να περιορίσει την ελεύθερη πρόσβαση των ΗΣΚ ενός συμβαλλόμενου μέρους στην αγορά άλλου συμβαλλόμενου μέρους ή να περιορίσει με άλλον τρόπο τον ανταγωνισμό μεταξύ πωλητών ΗΣΚ. Τα συμβαλλόμενα μέρη απέχουν από τη θέσπιση τέτοιων απαιτήσεων στο μέλλον.
3. Κανένα συμβαλλόμενο μέρος δεν επιβάλλει ούτε επιτρέπει να επιβληθούν, στο έδαφός του, για τους πωλητές ΗΣΚ άλλου συμβαλλόμενου μέρους απαιτήσεις απεικόνισης των ΗΣΚ διαφορετικές από εκείνες που επιβάλλονται στους οικείους πωλητές ΗΣΚ ή σε οποιοδήποτε άλλο ΗΣΚ που λειτουργεί στην αγορά του. Κανένα συμβαλλόμενο μέρος δεν εμποδίζει τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ πωλητών ΗΣΚ, των οικείων παρόχων και των συνδρομητών τους, οι οποίες διευκολύνουν την απεικόνιση αναλυτικών και αμερόληπτων ταξιδιωτικών πληροφοριών προς τους καταναλωτές ή την εκπλήρωση ρυθμιστικών απαιτήσεων με ουδέτερη απεικόνιση.
4. Οι ιδιοκτήτες και οι φορείς εκμετάλλευσης ΗΣΚ ενός συμβαλλόμενου μέρους που πληρούν τις σχετικές ρυθμιστικές απαιτήσεις άλλου συμβαλλόμενου μέρους έχουν την ίδια δυνατότητα να είναι κάτοχοι ή φορείς εκμετάλλευσης ΗΣΚ στο έδαφος του άλλου συμβαλλόμενου μέρους όπως οι κάτοχοι και οι φορείς εκμετάλλευσης οποιουδήποτε άλλου ΗΣΚ που δραστηριοποιούνται στην αγορά του εν λόγω άλλου συμβαλλόμενου μέρους.
5. Όταν τα ΗΣΚ καλύπτονται από συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών (που εμπίπτει στο άρθρο V.1 παράγραφος 1 της Γενικής Συμφωνίας για τις συναλλαγές

στον τομέα των υπηρεσιών) η οποία έχει υπογραφεί ή βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση μεταξύ της Ένωσης και κράτους μέλους του ASEAN, οι παράγραφοι 1 έως 4 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στο εν λόγω κράτος μέλος του ASEAN.

ΑΡΘΡΟ 22

Κοινωνικά θέματα

1. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι είναι σημαντικό να εξετάζονται τα αποτελέσματα της παρούσας συμφωνίας στην εργασία, την απασχόληση και τις συνθήκες εργασίας. Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται σε εργασιακά θέματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, μεταξύ άλλων σε θέματα που αφορούν τις επιπτώσεις στην απασχόληση, τα θεμελιώδη δικαιώματα στην εργασία, τις συνθήκες εργασίας, την κοινωνική προστασία και τον κοινωνικό διάλογο.
2. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν το δικαίωμα κάθε συμβαλλόμενου μέρους να καθορίζει το δικό του επίπεδο εγχώριας προστασίας της εργασίας το οποίο κρίνει ενδεδειγμένο, καθώς και να θεσπίζει ή να τροποποιεί αναλόγως τη σχετική νομοθεσία και τις πολιτικές του, κατά τρόπο που συνάδει με τις αρχές των διεθνώς αναγνωρισμένων προτύπων στις διεθνείς συμβάσεις των οποίων είναι συμβαλλόμενο μέρος. Τα συμβαλλόμενα μέρη μεριμνούν ώστε τα δικαιώματα και οι αρχές που περιλαμβάνονται στις αντίστοιχες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τους να μην υπονομεύονται αλλά να εφαρμόζονται κατά τρόπο αποτελεσματικό.
3. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος συνεχίζει να επιφέρει βελτιώσεις στις οικείες νομοθεσίες και πολιτικές και καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την παροχή και την προώθηση υψηλών επιπέδων προστασίας της εργασίας στον αεροπορικό τομέα. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι η παραβίαση θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία δεν είναι δυνατόν να προβληθεί ή να χρησιμοποιηθεί με άλλον τρόπο ως θεμιτό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και ότι τα εργασιακά πρότυπα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για σκοπούς προστατευτισμού.
4. Τα μέρη επιβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (στο εξής: ΔΟΕ) και τη διακήρυξη της ΔΟΕ σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα στην εργασία και τη συνέχειά της, η οποία εγκρίθηκε στη Γενεύη στις 18 Ιουνίου 1998, να σεβαστούν, να προωθήσουν και να υλοποιήσουν την εν λόγω διακήρυξη.
5. Τα συμβαλλόμενα μέρη προάγουν τους στόχους που περιλαμβάνονται στην ατζέντα της ΔΟΕ για την αξιοπρεπή εργασία και στη διακήρυξη της ΔΟΕ σχετικά με την κοινωνική δικαιοσύνη για δίκαιη παγκοσμιοποίηση, η οποία εγκρίθηκε στη Γενεύη στις 10 Ιουνίου 2008.

6. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος δεσμεύεται να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να επικυρώσει, εφόσον δεν το έχει πράξει ακόμη, τις θεμελιώδεις συμβάσεις της ΔΟΕ. Τα συμβαλλόμενα μέρη θα εξετάσουν επίσης το ενδεχόμενο επικύρωσης και ουσιαστικής εφαρμογής και άλλων συμβάσεων της ΔΟΕ και διεθνών προτύπων στον εργασιακό και κοινωνικό τομέα που είναι συναφή για τον κλάδο της πολιτικής αεροπορίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο.

7. Οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να ζητήσει σύγκληση της μεικτής επιτροπής για την εξέταση εργασιακών θεμάτων και την ανταλλαγή συναφών πληροφοριών που κρίνει σημαντικές.

ΑΡΘΡΟ 23

Μεικτή επιτροπή

1. Η μεικτή επιτροπή, απαρτιζόμενη από εκπροσώπους των συμβαλλόμενων μερών, είναι αρμόδια να επιβλέπει τη διαχείριση της παρούσας συμφωνίας και να διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή της.

2. Η μεικτή επιτροπή καταρτίζει και εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό της.

3. Η μεικτή επιτροπή συνεδριάζει ανάλογα με τις ανάγκες και τουλάχιστον μία φορά ετησίως. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να ζητήσει, ανά πάσα στιγμή, τη σύγκληση συνεδρίασης της μεικτής επιτροπής. Η συνεδρίαση αυτή λαμβάνει χώρα το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο δύο (2) μήνες από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος, εκτός εάν τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά.

4. Για τον σκοπό της ορθής εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, η μεικτή επιτροπή:

- α) ανταλλάσσει πληροφορίες, μεταξύ άλλων σχετικά με τροποποιήσεις στους νόμους, τους κανονισμούς και τις πολιτικές των αντίστοιχων συμβαλλόμενων μερών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις αεροπορικές μεταφορές, καθώς και στατιστικές πληροφορίες με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης των αεροπορικών μεταφορών βάσει της παρούσας συμφωνίας·
- β) διατυπώνει συστάσεις και λαμβάνει αποφάσεις στις περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά στην παρούσα συμφωνία·
- γ) αναπτύσσει συνεργασία, μεταξύ άλλων σε ρυθμιστικά θέματα·

- δ) διεξάγει διαβουλεύσεις για κάθε θέμα που αφορά την εφαρμογή ή την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας·
- ε) διεξάγει διαβουλεύσεις, κατά περίπτωση, με αντικείμενο θέματα αεροπορικών μεταφορών που αφορούν διεθνείς οργανισμούς, τις σχέσεις με τρίτες χώρες ή πολυμερείς συμφωνίες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη σκοπιμότητα υιοθέτησης κοινής προσέγγισης·
- στ) διερευνά δυνητικά πεδία για την περαιτέρω εξέλιξη της παρούσας συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της διατύπωσης συστάσεων για τροποποιήσεις της παρούσας συμφωνίας· και
- ζ) αποφασίζει για κάθε νέα αυθεντική γλωσσική απόδοση της παρούσας συμφωνίας σε περίπτωση προσχώρησης νέων κρατών μελών της ΕΕ σε αυτήν.

5. Οι συστάσεις και οι αποφάσεις εγκρίνονται με συναίνεση μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και όλων των κρατών μελών του ASEAN που ενεργούν από κοινού, αφετέρου. Οι αποφάσεις της μεικτής επιτροπής είναι δεσμευτικές για τα συμβαλλόμενα μέρη.

ΑΡΘΡΟ 24

Εφαρμογή

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θεωρείται ότι αποσκοπεί στην παραχώρηση δικαιωμάτων ή στην επιβολή υποχρεώσεων που μπορούν να επικαλεστούν οι υπήκοοι ενός συμβαλλόμενου μέρους ενώπιον των δικαστηρίων οποιουδήποτε συμβαλλόμενου μέρους.
2. Τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, γενικά ή ειδικά, για να διασφαλίσουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συμφωνία.
3. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους βάσει της παρούσας συμφωνίας, τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν μέτρα τα οποία είναι κατάλληλα και ανάλογα προς τους αντίστοιχους στόχους τους.
4. Τα συμβαλλόμενα μέρη απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των στόχων της παρούσας συμφωνίας.
5. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος είναι υπεύθυνο για την ορθή εκτέλεση της παρούσας συμφωνίας στο έδαφός του.

6. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος, με την επιφύλαξη των εφαρμοστέων νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των αντίστοιχων συμβαλλομένων, παρέχει σε άλλο συμβαλλόμενο μέρος όλες τις πληροφορίες και τη συνδρομή που απαιτούνται, σε περίπτωση ερευνών για πιθανές παραβάσεις τις οποίες διενεργεί το άλλο συμβαλλόμενο μέρος σύμφωνα με την παρούσα συμφωνία.

7. Η παρούσα συμφωνία δεν αποκλείει τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και συζητήσεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών των συμβαλλόμενων μερών εκτός της μεικτής επιτροπής, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ανάπτυξη των αεροπορικών μεταφορών, την ασφάλεια πτήσεων, την αεροπορική ασφάλεια, το περιβάλλον, την κοινωνική πολιτική, τη διαχείριση της εναέριας κυκλοφορίας, τις αεροπορικές υποδομές, θέματα ανταγωνισμού και την προστασία των καταναλωτών. Τα συμβαλλόμενα μέρη ενημερώνουν τη μεικτή επιτροπή για την έκβαση των εν λόγω διαβουλεύσεων και συζητήσεων οι οποίες ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.

8. Όταν στην παρούσα συμφωνία γίνεται αναφορά στη συνεργασία μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την αναζήτηση κοινών πεδίων για την ανάληψη κοινής δράσης με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη της παρούσας συμφωνίας και/ή τη βελτίωση της λειτουργίας της στους αντίστοιχους τομείς, βάσει αμοιβαίας συναίνεσης.

ΑΡΘΡΟ 25

Επίλυση διαφορών και διαιτησία

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 5 και 8, ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να παραπέμπουν κάθε διαφορά σχετική με την εφαρμογή ή την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο παρόν άρθρο.

2. Με την επιφύλαξη τυχόν προγενέστερων διαβουλεύσεων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, όταν ένα συμβαλλόμενο μέρος επιθυμεί να προσφύγει στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο παρόν άρθρο, γνωστοποιεί γραπτώς την πρόθεσή του στο ενδιαφερόμενο ή στα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη και ζητεί τη σύγκληση της μεικτής επιτροπής για τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων.

3. α) Εάν:

- i) η μεικτή επιτροπή δεν συζητήσει το θέμα εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου ή έως την ημερομηνία που συμφωνείται από τα μέρη· ή

- ii) η διαφορά δεν επιλυθεί εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή του εν λόγω αιτήματος,

η διαφορά μπορεί να παραπεμφθεί σε πρόσωπο ή φορέα για τη λήψη απόφασης με τη σύμφωνη γνώμη των ενδιαφερόμενων μερών.

- β) Εάν τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη δεν μπορούν να καταλήξουν σε αμοιβαία συμφωνία ως προς την παραπομπή της διαφοράς σε πρόσωπο ή όργανο για τη λήψη απόφασης, η διαφορά παραπέμπεται σε διαιτησία, κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε εκ των συμβαλλόμενων μερών σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

4. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου, εάν συμβαλλόμενο μέρος έχει λάβει μέτρα για την απόρριψη, την ανάκληση, την αναστολή, την επιβολή όρων ή τον περιορισμό της άδειας λειτουργίας ή των αδειών τεχνικής φύσεως αερομεταφορέα άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ή για την απόρριψη, την αναστολή, την επιβολή όρων ή τον περιορισμό των πτητικών λειτουργιών αερομεταφορέα του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, η διαφορά μπορεί να παραπεμφθεί είτε απευθείας σε πρόσωπο ή όργανο για τη λήψη απόφασης είτε σε διαιτησία. Τα αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα που αναφέρονται στις παραγράφους 10, 11 και 12 του παρόντος άρθρου μειώνονται κατά το ήμισυ.

5. Το αίτημα διαιτησίας υποβάλλεται γραπτώς από ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα μέρη (στο εξής από κοινού: «αιτών» για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου) προς το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα συμβαλλόμενα μέρη (στο εξής από κοινού: «καθ' ου» για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου). Στο αίτημά του, ο αιτών παραθέτει τα ζητήματα που πρέπει να διευθετηθούν, περιγράφει το επίμαχο μέτρο και επεξηγεί τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι το εν λόγω μέτρο δεν συνάδει με την παρούσα συμφωνία.

6. Εκτός εάν ο αιτών και ο καθ' ου συμφωνήσουν διαφορετικά, τη διαιτησία αναλαμβάνει δικαστήριο τριών διαιτητών, το οποίο συγκροτείται ως εξής:

- α) Εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής αιτήματος διαιτησίας, ο αιτών και ο καθ' ου ορίζουν έκαστος έναν διαιτητή. Εντός τριάντα (30) ημερών από τον διορισμό των εν λόγω δύο διαιτητών, ο αιτών και ο καθ' ου ορίζουν από κοινού έναν τρίτο διαιτητή, ο οποίος ενεργεί ως πρόεδρος του δικαστηρίου.
- β) Εάν ο αιτών ή ο καθ' ου δεν ορίσει διαιτητή ή εάν ο τρίτος διαιτητής δεν οριστεί σύμφωνα με την παράγραφο 6 στοιχείο α) του παρόντος άρθρου, είτε ο αιτών ή ο καθ' ου μπορεί να ζητήσει από τον πρόεδρο του Συμβουλίου του ΔΟΠΑ να ορίσει τον απαιτούμενο ή τους απαιτούμενους διαιτητές εντός τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του εν λόγω αιτήματος. Εάν ο πρόεδρος του Συμβουλίου του ΔΟΠΑ είναι υπήκοος είτε κράτους μέλους του

ASEAN είτε κράτους μέλους της ΕΕ, προβαίνει στον διορισμό ο αρχαιότερος αντιπρόεδρος του εν λόγω Συμβουλίου ο οποίος δεν είναι ούτε υπήκοος κράτους μέλους του ASEAN ούτε υπήκοος κράτους μέλους της ΕΕ.

7. Η ημερομηνία σύστασης του δικαστηρίου είναι η ημερομηνία κατά την οποία ο τελευταίος από τους τρεις (3) διαιτητές αποδέχθηκε τον διορισμό του.

8. Η διαδικασία διαιτησίας διεξάγεται σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος πρέπει να εγκριθεί από τη μεικτή επιτροπή κατά την πρώτη συνεδρίασή της, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου και κατ'εφαρμογή του άρθρου 23 παράγραφος 4 στοιχείο β) και παράγραφος 5. Έως ότου η μεικτή επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό, το δικαστήριο ορίζει τους δικούς του διαδικαστικούς κανόνες.

9. Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος ή του καθ'ου, το δικαστήριο μπορεί, εν αναμονή της οριστικής του απόφασης, να διατάξει τη λήψη προσωρινών μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της τροποποίησης ή της αναστολής των μέτρων που έχουν ληφθεί είτε από τον αιτούντα είτε από τον καθ'ου δυνάμει της παρούσας συμφωνίας.

10. Το δικαστήριο κοινοποιεί στον αιτούντα και στον καθ'ου προσωρινή έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τα πραγματικά περιστατικά, τη δυνατότητα εφαρμογής των σχετικών διατάξεων και το βασικό σκεπτικό των διαπιστώσεων και των συστάσεών του, το αργότερο ενενήντα (90) ημέρες από τη σύστασή του. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η προθεσμία αυτή δεν είναι δυνατόν να τηρηθεί, ο πρόεδρος του δικαστηρίου ενημερώνει εγγράφως τον αιτούντα και τον καθ'ου για τους λόγους της καθυστέρησης και για την ημερομηνία στην οποία το δικαστήριο προβλέπεται να κοινοποιήσει την προσωρινή έκθεση. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο κοινοποιεί την προσωρινή του έκθεση το αργότερο εντός εκατόν είκοσι (120) ημερών από την ημερομηνία σύστασής του.

11. Εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της προσωρινής έκθεσης, ο αιτών ή ο καθ'ου μπορεί να υποβάλει γραπτό αίτημα στο δικαστήριο για επανεξέταση συγκεκριμένων πτυχών της προσωρινής έκθεσης. Αφού εξετάσει τυχόν γραπτές παρατηρήσεις του αιτούντος και του καθ'ου σχετικά με την προσωρινή έκθεση, το δικαστήριο δύναται να τροποποιήσει την έκθεσή του και να προβεί σε περαιτέρω εξέταση κάθε άλλου θέματος που κρίνει σκόπιμο να εξεταστεί. Τα συμπεράσματα της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου περιλαμβάνουν ικανοποιητική ανάλυση των επιχειρημάτων που προβλήθηκαν κατά το στάδιο ενδιάμεσης επανεξέτασης και απαντούν με σαφήνεια στα ερωτήματα και τις παρατηρήσεις του αιτούντος και του καθ'ου.

12. Το δικαστήριο εκδίδει και κοινοποιεί την οριστική του απόφαση στον αιτούντα και στον καθ'ου εντός εκατόν είκοσι (120) ημερών από τη σύστασή του. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η εν λόγω προθεσμία δεν είναι δυνατόν να τηρηθεί, ο πρόεδρος του δικαστηρίου ενημερώνει εγγράφως τον αιτούντα και τον καθ'ου για τους λόγους της καθυστέρησης και για την ημερομηνία στην οποία το δικαστήριο προβλέπει να εκδώσει την απόφασή του. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο εκδίδει την οριστική

απόφασή του το αργότερο εντός εκατόν πενήντα (150) ημερών από την ημερομηνία σύστασής του.

13. Πέραν των περιστάσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, τα αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα που αναφέρονται στις παραγράφους 10, 11 και 12 του παρόντος άρθρου μειώνονται κατά το ήμισυ:

- α) κατόπιν αιτήματος του αιτούντος ή του καθ' ου, εάν το δικαστήριο κρίνει ότι η υπόθεση είναι επείγουσα εντός δέκα (10) ημερών από τη σύστασή του· ή
- β) εάν συμφωνήσουν ο αιτών και ο καθ' ου.

14. Τόσο ο αιτών όσο και ο καθ' ου δύναται να υποβάλει αίτημα με αντικείμενο την αποσαφήνιση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου εντός δέκα (10) ημερών από την ημερομηνία έκδοσής της και η αποσαφήνιση του δικαστηρίου εκδίδεται εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του σχετικού αιτήματος.

15. Εάν το δικαστήριο κρίνει ότι υπάρχει παραβίαση της παρούσας συμφωνίας και το συμβαλλόμενο μέρος που διαπιστώθηκε ότι παραβίασε την παρούσα συμφωνία δεν συμμορφωθεί με την οριστική απόφαση του δικαστηρίου ή δεν καταλήξει σε συμφωνία με το άλλο συμβαλλόμενο μέρος για αμοιβαία ικανοποιητική λύση εντός σαράντα (40) ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου, το άλλο συμβαλλόμενο μέρος δύναται να αναστείλει την εφαρμογή συγκρίσιμων ευεργετημάτων που απορρέουν από την παρούσα συμφωνία έως ότου το συμβαλλόμενο μέρος που προέβη στην παραβίαση συμμορφωθεί με την οριστική απόφαση του δικαστηρίου ή έως ότου ο αιτών και ο καθ' ου συμφωνήσουν σε αμοιβαία ικανοποιητική λύση.

ΑΡΘΡΟ 26

Σχέση με άλλες συμφωνίες

1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 7 του παρόντος άρθρου, κάθε προγενέστερη συμφωνία ή ρύθμιση περί αεροπορικών υπηρεσιών μεταξύ κράτους μέλους της ΕΕ και κράτους μέλους του ASEAN ή μεταξύ της Ένωσης και κράτους μέλους του ASEAN αναστέλλεται κατά τη διάρκεια ισχύος της παρούσας συμφωνίας μεταξύ των εν λόγω συμβαλλομένων.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις που περιλαμβάνονται σε προγενέστερη συμφωνία ή ρύθμιση αεροπορικών υπηρεσιών μεταξύ κράτους μέλους της ΕΕ και κράτους μέλους του ASEAN όσον αφορά τα ζητήματα που καλύπτονται από τα άρθρα 3, 4, 10 και 13 εξακολουθούν να ισχύουν επίσης στο πλαίσιο της παρούσας συμφωνίας εάν είναι ευνοϊκότερες για τους οικείους αερομεταφορείς. Όλα τα δικαιώματα και τα ευεργετήματα που

απολαμβάνουν οι αερομεταφορείς του οικείου κράτους μέλους της ΕΕ σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις ισχύουν κατ' επέκταση για όλους τους αερομεταφορείς της Ένωσης.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, τυχόν ερμηνευτικές διαφορές επιλύονται πρώτα μέσω διαβουλεύσεων μεταξύ των ενδιαφερόμενων συμβαλλόμενων μερών, πριν από την παραπομπή τους στη μεικτή επιτροπή για διαβουλεύσεις. Εάν το ζήτημα δεν επιλυθεί μέσω της μεικτής επιτροπής, μπορεί να παραπεμφθεί στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο άρθρο 25.

4. Τυχόν πρόσθετα δικαιώματα μεταφοράς που ενδέχεται να χορηγήσει κράτος μέλος του ASEAN σε κράτος μέλος της ΕΕ, ή αντιστρόφως, μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας υπόκεινται στις διατάξεις της παρούσας συμφωνίας και δεν εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των αερομεταφορέων της Ένωσης. Οι ρυθμίσεις αυτές γνωστοποιούνται πάραυτα στη μεικτή επιτροπή.

5. Η μεικτή επιτροπή καταρτίζει και επικαιροποιεί ενημερωτικό κατάλογο των διατάξεων και των ρυθμίσεων σχετικά με τα δικαιώματα μεταφοράς που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 4 του παρόντος άρθρου.

6. Εάν τα συμβαλλόμενα μέρη προσχωρήσουν σε πολυμερή συμφωνία ή εάν υιοθετήσουν απόφαση εκδοθείσα από τον ΔΟΠΑ ή από άλλο διεθνή οργανισμό η οποία πραγματεύεται θέματα που καλύπτει η παρούσα συμφωνία, διαβουλεύονται στο πλαίσιο της μεικτής επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 23 για να αποφασίσουν αν η παρούσα συμφωνία πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις αυτές.

7. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θίγει την ισχύ και την εφαρμογή υφιστάμενων και μελλοντικών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και των κρατών μελών του ASEAN όσον αφορά τα εδάφη υπό την αντίστοιχη κυριαρχία τους τα οποία δεν περιλαμβάνονται στον ορισμό του «εδάφους» του άρθρου 2.

ΑΡΘΡΟ 27

Παράρτημα

Το παράρτημα της παρούσας συμφωνίας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Τυχόν τροποποιήσεις του παραρτήματος πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 28.

ΑΡΘΡΟ 28

Τροποποιήσεις

Τα συμβαλλόμενα μέρη δύνανται να αποφασίσουν τροποποίηση της παρούσας συμφωνίας κατόπιν διαβουλεύσεων οι οποίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 23. Οι εν λόγω τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 33.

ΑΡΘΡΟ 29

Καταγγελία/λήξη ισχύος

1. Η παρούσα συμφωνία μπορεί να καταγγελθεί από την Ένωση και τα κράτη μέλη της, ή από όλα τα κράτη μέλη του ASEAN που ενεργούν από κοινού, με γραπτή κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στον γενικό γραμματέα του ASEAN, ανάλογα με την περίπτωση. Η καταγγελία αρχίζει να ισχύει δεκαοκτώ (18) μήνες μετά την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης από τον γενικό γραμματέα του ASEAN ή την Ευρωπαϊκή Ένωση, ανάλογα με την περίπτωση.

2. Σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος αποχωρήσει από την Ένωση ή από τον ASEAN, η παρούσα συμφωνία παύει να ισχύει για το εν λόγω κράτος σύμφωνα με το άρθρο 32, με ισχύ από την ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να ισχύει η αποχώρησή του από την Ένωση ή τον ASEAN, ανάλογα με την περίπτωση.

ΑΡΘΡΟ 30

Καταχώριση της παρούσας συμφωνίας

Η παρούσα συμφωνία και τυχόν τροποποιήσεις της καταχωρίζονται στον ΔΟΠΑ από τον γενικό γραμματέα του ASEAN μόλις τεθούν σε ισχύ.

ΑΡΘΡΟ 31

Προσχώρηση νέων κρατών μελών της ΕΕ

1. Η παρούσα συμφωνία είναι ανοικτή για προσχώρηση κρατών τα οποία έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του κράτους μέλους της Ένωσης μετά την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας συμφωνίας.

2. Η προσχώρηση κράτους μέλους της ΕΕ στην παρούσα συμφωνία πραγματοποιείται με την κατάθεση πράξης προσχώρησης στην παρούσα συμφωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία κοινοποιεί στα συμβαλλόμενα μέρη και στον γενικό γραμματέα του ASEAN την κατάθεση της πράξης προσχώρησης και την ημερομηνία της. Η προσχώρηση παράγει αποτελέσματα από την δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα που έπεται της ημερομηνίας κατάθεσης της πράξης προσχώρησης.

3. Το άρθρο 26 παράγραφοι 1, 2, 3 και 7 εφαρμόζονται κατ' αναλογία στις ισχύουσες συμφωνίες και ρυθμίσεις κατά τον χρόνο προσχώρησης κράτους μέλους της ΕΕ στην παρούσα συμφωνία.

ΑΡΘΡΟ 32

Εδαφική εφαρμογή

Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται, αφενός, στο έδαφος της Ένωσης και, αφετέρου, στο έδαφος των κρατών μελών του ASEAN, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο κστ).

ΑΡΘΡΟ 33

Έναρξη ισχύος

1. Η παρούσα συμφωνία κυρώνεται, γίνεται αποδεκτή ή εγκρίνεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες των συμβαλλόμενων μερών.

2. Ο γενικός γραμματέας του ASEAN παρέχει γραπτή κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία επιβεβαιώνει ότι έχουν ολοκληρωθεί οι αντίστοιχες διαδικασίες κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης από τα κράτη μέλη του ASEAN. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει γραπτή κοινοποίηση στον γενικό γραμματέα του ASEAN, με την οποία επιβεβαιώνει ότι έχουν ολοκληρωθεί οι αντίστοιχες διαδικασίες κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης από την Ένωση και τα κράτη μέλη της.

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου ΙΔ, η παρούσα συμφωνία αρχίζει να ισχύει τριάντα (30) ημέρες μετά την ημερομηνία παραλαβής της μεταγενέστερης γραπτής κοινοποίησης που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

ΑΡΘΡΟ 34

Αυθεντικά κείμενα

1. Η παρούσα συμφωνία συντάσσεται σε δύο πρωτότυπα κείμενα στην αγγλική, βουλγαρική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, εσθονική, ισπανική, ιρλανδική, ιταλική, κροατική, λετονική, λιθουανική, μαλτέζικη, ολλανδική, ουγγρική, πολωνική, πορτογαλική, ρουμανική, σλοβακική, σλοβενική, σουηδική, τσεχική και φινλανδική γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά.

2. Σε περίπτωση αποκλίσεων μεταξύ των γλωσσικών εκδόσεων, η μεικτή επιτροπή αποφασίζει τη γλωσσική έκδοση του κειμένου που θα χρησιμοποιηθεί.

3. Ένα από τα πρωτότυπα κείμενα της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν τροποποιήσεών της, κατατίθεται στον γενικό γραμματέα του ASEAN, ο οποίος διαβιβάζει αμέσως επικυρωμένο αντίγραφό της σε κάθε κράτος μέλος του ASEAN. Το άλλο πρωτότυπο κείμενο της συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν τροποποιήσεών της, κατατίθεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι προς τούτο, υπέγραψαν την παρούσα συμφωνία, σε δύο αντίτυπα. Τόπος: [...] Ημερομηνία: [...]

Για το Βασίλειο του Βελγίου:
Για τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας:
Για την Τσεχική Δημοκρατία:
Για το Βασίλειο της Δανίας:
Για την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας:
Για τη Δημοκρατία της Εσθονίας:
Για την Ιρλανδία:
Για την Ελληνική Δημοκρατία:
Για το Βασίλειο της Ισπανίας:
Για τη Γαλλική Δημοκρατία:
Για τη Δημοκρατία της Κροατίας:
Για την Ιταλική Δημοκρατία:
Για την Κυπριακή Δημοκρατία:
Για τη Δημοκρατία της Λετονίας:
Για τη Δημοκρατία της Λιθουανίας:
Για το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου:
Για την Ουγγαρία:
Για τη Δημοκρατία της Μάλτας:
Για το Βασίλειο των Κάτω Χωρών:
Για τη Δημοκρατία της Αυστρίας:
Για τη Δημοκρατία της Πολωνίας:
Για την Πορτογαλική Δημοκρατία:
Για τη Ρουμανία:
Για τη Δημοκρατία της Σλοβενίας:
Για τη Σλοβακική Δημοκρατία:
Για τη Δημοκρατία της Φινλανδίας:
Για το Βασίλειο της Σουηδίας:
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

Για την κυβέρνηση του Μπρουνέι Νταρουσαλάμ:
Για την κυβέρνηση του Βασιλείου της Καμπότζης:
Για την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Ινδονησίας:
Για την κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας του Λάος:
Για την κυβέρνηση της Μαλαισίας:
Για την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Ένωσης του Μιανμάρ:
Για την κυβέρνηση της Δημοκρατίας των Φιλιππίνων:
Για την κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Σιγκαπούρης:
Για την κυβέρνηση του Βασιλείου της Ταϊλάνδης:
Για την κυβέρνηση της Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας του Βιετνάμ:

ΑΡΘΡΟ Α **Πρόγραμμα διαδρομών**

1. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 και με την επιφύλαξη των εσωτερικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων της Ινδονησίας, για την εκτέλεση υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και συνδυασμένων υπηρεσιών μεταξύ Ινδονησίας και Ένωσης, τα σημεία στην Ινδονησία αναφέρονται στις πόλεις Denpasar, Jakarta, Makassar, Medan και Surabaya.

2. Εάν:

- α) συμφωνία αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών του ASEAN· ή
- β) συμφωνία αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών της ASEAN από κοινού και οποιασδήποτε άλλης χώρας,

επιτρέπει στους αερομεταφορείς να εκτελούν υπηρεσίες μεταφοράς επιβατών και συνδυασμένες υπηρεσίες προς σημεία στην Ινδονησία εκτός των Denpasar, Jakarta, Makassar, Medan και Surabaya, τα σημεία της Ινδονησίας περιλαμβάνουν επίσης τα εν λόγω σημεία.

3. Για τους σκοπούς του άρθρου 10 παράγραφος 12, για την Ινδονησία, τα εγχώρια δικαιώματα κοινής εκμετάλλευσης ασκούνται μέσω των σημείων που προσδιορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου προς οποιοδήποτε άλλο σημείο της Ινδονησίας ή αντιστρόφως.

ΑΡΘΡΟ Β **Δικαιώματα μεταφοράς**

Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3 παράγραφος 2, εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις:

- α) Η χορήγηση δικαιωμάτων μεταφοράς πέμπτης ελευθερίας βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 3 στοιχείο στ) σε αερομεταφορέα της Ένωσης για την εκτέλεση υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και συνδυασμένων υπηρεσιών μεταξύ σημείων στη Μιανμάρ και σημείων εντός του ASEAN αρχίζει να ισχύει από την 1η Ιουλίου 2024.
- β) Η χορήγηση δικαιωμάτων μεταφοράς πέμπτης ελευθερίας βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 3 στοιχείο ε) σε αερομεταφορέα της Μιανμάρ για την εκτέλεση υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και συνδυασμένων υπηρεσιών μεταξύ σημείων στην Ένωση αρχίζει να ισχύει από την 1η Ιουλίου 2024.
- γ) Η χορήγηση δικαιωμάτων μεταφοράς πέμπτης ελευθερίας βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 3 στοιχείο στ) σε αερομεταφορέα της Ένωσης για την εκτέλεση υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και συνδυασμένων υπηρεσιών μεταξύ σημείων εντός της Ένωσης και σημείων στο Βιετνάμ προς σημεία εκτός του ASEAN πραγματοποιείται μόνο σε δρομολόγια που δεν εκτελούνται από αερομεταφορέα του Βιετνάμ.
- δ) Η χορήγηση δικαιωμάτων μεταφοράς πέμπτης ελευθερίας βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 3 στοιχείο ε) σε αερομεταφορέα του Βιετνάμ για την εκτέλεση υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και συνδυασμένων υπηρεσιών μεταξύ σημείων στο Βιετνάμ και σημείων εντός της Ένωσης σε σημεία εκτός της Ένωσης επιτρέπεται μόνο σε δρομολόγια που δεν εκτελούνται από αερομεταφορέα της Ένωσης.

ΑΡΘΡΟ Γ **Δικαιώματα ενδιάμεσης στάσης**

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3 παράγραφος 6 στοιχείο στ), η άσκηση ιδίων δικαιωμάτων ενδιάμεσης στάσης από αερομεταφορείς της Ένωσης σε πτητικές λειτουργίες συνδυασμένου τερματικού σταθμού εντός του ίδιου κράτους μέλους του ASEAN αρχίζει να ισχύει δύο (2) έτη μετά την ανταλλαγή των εν λόγω δικαιωμάτων στο πλαίσιο συμφωνίας αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών του ASEAN. Η άσκηση των δικαιωμάτων ενδιάμεσης στάσης από τους αερομεταφορείς των κρατών μελών του ASEAN για τις πτητικές λειτουργίες συνδυασμένου τερματικού σταθμού εντός του ίδιου κράτους μέλους της ΕΕ αρχίζει να ισχύει ταυτόχρονα.

2. Μέχρι τότε, κάθε συμβαλλόμενο μέρος εξετάζει ευνοϊκά τις αιτήσεις αερομεταφορέων άλλου συμβαλλόμενου μέρους να πραγματοποιούν ίδιες ενδιάμεσες στάσεις σε πτητικές λειτουργίες συνδυασμένου τερματικού σταθμού εντός του ίδιου κράτους μέλους του ASEAN ή κράτους μέλους της ΕΕ σε επιπλέον διμερή βάση, εφόσον τα εν λόγω δικαιώματα δεν είναι ήδη διαθέσιμα.

ΑΡΘΡΟ Δ **Καθορισμός αερομεταφορέων**

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 4 παράγραφος 1, η Ινδονησία, η Μιανμάρ, οι Φιλιππίνες και το Βιετνάμ μπορούν να διατηρήσουν την απαίτηση καθορισμού αερομεταφορέων που προβλέπεται στις αντίστοιχες εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τους κατά τη στιγμή της υπογραφής της παρούσας συμφωνίας.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η δημοσίευση από την Ένωση «καταλόγου αερομεταφορέων της ΕΕ που είναι κάτοχοι έγκυρης άδειας λειτουργίας» θεωρείται ότι πληροί τις εν λόγω εθνικές απαιτήσεις καθορισμού αερομεταφορέα για τους αερομεταφορείς που περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο, υπό τον όρο ότι ο εν λόγω κατάλογος διατίθεται άμεσα στις αρμόδιες αρχές των εν λόγω κρατών μελών του ASEAN με ηλεκτρονικά μέσα.

3. Η Ινδονησία, η Μιανμάρ, οι Φιλιππίνες και το Βιετνάμ καταβάλλουν προσπάθειες για να καταργήσουν τις εν λόγω απαιτήσεις καθορισμού το συντομότερο δυνατόν και ενημερώνουν σχετικά τη μεικτή επιτροπή.

ΑΡΘΡΟ Ε **Θεμιτός ανταγωνισμός**

1. Προς αποφυγή αμφιβολιών, τα συμβαλλόμενα μέρη επιβεβαιώνουν ότι το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) προβλέπει μόνο την υποχρέωση των συμβαλλόμενων μερών να θεσπίζουν ή να διατηρούν νομοθεσία περί ανταγωνισμού και να συστήνουν ανεξάρτητη αρχή ανταγωνισμού για την επιβολή της εν λόγω νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Τα μέρη επιβεβαιώνουν επίσης ότι η παρούσα συμφωνία δεν περιορίζει την ανεξάρτητη λειτουργία των εν λόγω αρχών ανταγωνισμού. Οι αποφάσεις των εν λόγω αρχών ανταγωνισμού δεν υπόκεινται στον μηχανισμό επίλυσης διαφορών του άρθρου 25.

2. Ως εκ τούτου, ένα συμβαλλόμενο μέρος μπορεί να ζητήσει επανόρθωση σε σχέση με το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) μόνο εάν άλλο συμβαλλόμενο μέρος δεν τηρεί τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού ή λειτουργικά ανεξάρτητη αρχή ανταγωνισμού η οποία επιβάλλει αποτελεσματικά τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού του εν λόγω μέρους. Καμία διάταξη του άρθρου 8 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) δεν θεωρείται ότι προσβάλλει αποφάσεις που εκδίδονται από αρχή ανταγωνισμού ή δικαστήρια συμβαλλόμενου μέρους για την επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού ενός συμβαλλόμενου μέρους.

3. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 25 παράγραφος 1, ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών του εν λόγω άρθρου δεν εφαρμόζεται σε διαφορές που σχετίζονται με την εφαρμογή ή την ερμηνεία του άρθρου 8 και οι οποίες ανακύπτουν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2025.

ΑΡΘΡΟ ΣΤ **Επιχειρησιακά σχέδια, προγράμματα και πίνακες δρομολογίων**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 και του άρθρου 10 παράγραφοι 11 και 12, και κατά παρέκκλιση από το άρθρο 10 παράγραφος 7, η Καμπότζη, η Ινδονησία, η Λαϊκή Δημοκρατία του

Λάος, η Μαλαισία, η Μιανμάρ, οι Φιλιππίνες, η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ μπορούν να διατηρήσουν τις διαδικασίες που προβλέπονται στις αντίστοιχες εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τους κατά τη στιγμή της υπογραφής της παρούσας συμφωνίας όσον αφορά την έγκριση επιχειρησιακών σχεδίων, προγραμμάτων και χρονοδιαγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με δρομολόγια που εκτελούνται βάσει συμφωνιών εμπορικής συνεργασίας, που έχουν θεσπιστεί από αερομεταφορείς της Ένωσης για την παροχή αεροπορικών υπηρεσιών από και προς τα εδάφη των εν λόγω κρατών.

2. Η Καμπότζη, η Ινδονησία, η Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος, η Μαλαισία, η Μιανμάρ, οι Φιλιππίνες, η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ ελαχιστοποιούν τον διοικητικό φόρτο των εν λόγω απαιτήσεων και διαδικασιών. Η έγκριση των εν λόγω επιχειρησιακών σχεδίων, προγραμμάτων και χρονοδιαγραμμάτων χορηγείται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης του αερομεταφορέα, υπό τον όρο ότι ο αερομεταφορέας έχει λάβει τις κατάλληλες άδειες λειτουργίας και τεχνικές άδειες σύμφωνα με το άρθρο 4.

3. Η Καμπότζη, η Ινδονησία, η Λαϊκή Δημοκρατία του Λάος, η Μαλαισία, η Μιανμάρ, οι Φιλιππίνες, η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ καταβάλλουν προσπάθειες για να καταργήσουν τις εν λόγω διαδικασίες το συντομότερο δυνατόν και ενημερώνουν σχετικά τη μεικτή επιτροπή.

ΑΡΘΡΟ Ζ

Πωλήσεις και τοπικά έξοδα

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 10 παράγραφοι 8 και 9, η Ινδονησία, η Μιανμάρ και το Βιετνάμ μπορούν να διατηρήσουν τις απαιτήσεις που προβλέπονται στις αντίστοιχες εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τους κατά τη στιγμή της υπογραφής της παρούσας συμφωνίας όσον αφορά τη χρήση του εθνικού τους νομίσματος στις εγχώριες πωλήσεις μεταφορικών και συναφών υπηρεσιών και στην πληρωμή των τοπικών εξόδων.

2. Η Ινδονησία, η Μιανμάρ και το Βιετνάμ καταβάλλουν προσπάθειες για να καταργήσουν τις εν λόγω απαιτήσεις το συντομότερο δυνατόν και ενημερώνουν σχετικά τη μεικτή επιτροπή.

ΑΡΘΡΟ Η

Μεταφορά τοπικών εσόδων

1. Προς αποφυγή αμφιβολιών, ο όρος «μεταφορά» στο άρθρο 10 παράγραφος 10 στοιχείο α) αναφέρεται, στην περίπτωση των Φιλιππίνων, σε άλλα εμβάσματα, πέραν εκείνων που πραγματοποιούνται από παράρτημα αλλοδαπής εταιρείας που δραστηριοποιείται σε εμπορικές ή λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες εντός των Φιλιππίνων.

2. Όσον αφορά τις μεταφορές κερδών από παράρτημα αλλοδαπής εταιρείας που δραστηριοποιείται σε εμπορικές ή λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητες εντός των Φιλιππίνων, οι Φιλιππίνες έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν φόρο μεταφοράς κερδών παραρτήματος σύμφωνα με την εθνική τους νομοθεσία, εκτός εάν προβλέπεται χαμηλότερος συντελεστής ή απαλλαγή βάσει συμφωνίας περί διπλής φορολόγησης μεταξύ των Φιλιππίνων και της χώρας κατοικίας του ξένου μεταφορέα.

3. Οι Φιλιππίνες καταβάλλουν προσπάθειες για να συνεργαστούν με την Ένωση για την ανάπτυξη κοινού πλαισίου για τη μεταχείριση των εμβασμάτων αερομεταφορέων της Ένωσης που δραστηριοποιούνται στις Φιλιππίνες και ενημερώνουν σχετικά τη μεικτή επιτροπή.

ΑΡΘΡΟ Θ

Ναύλοι

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 13 παράγραφος 1 και κατά παρέκκλιση από το άρθρο 13 παράγραφος 2, οι Φιλιππίνες μπορούν να διατηρήσουν τις διαδικασίες που προβλέπονται στις αντίστοιχες εσωτερικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τους κατά τη στιγμή της υπογραφής της παρούσας συμφωνίας όσον αφορά την έγκριση των ναύλων που καθορίζονται από τους αερομεταφορείς της Ένωσης για την παροχή αεροπορικών υπηρεσιών από και προς το έδαφος των

Φιλιππίνων. Οι εν λόγω ναύλοι εγκρίνονται εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την κατάθεσή τους.

2. Οι Φιλιππίνες καταβάλλουν προσπάθειες για να καταργήσουν τις εν λόγω διαδικασίες το συντομότερο δυνατόν και ενημερώνουν σχετικά τη μεικτή επιτροπή.

ΑΡΘΡΟ Ι **Εγγυήσεις δανείων**

Οι διατάξεις του άρθρου 8 παράγραφος 2 στοιχείο δ) δεν εφαρμόζονται στις επιδοτήσεις με τη μορφή εγγυήσεων δανείων που χορηγήθηκαν από το Βιετνάμ πριν από την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας και έως τη λήξη των εν λόγω ρυθμίσεων. Ωστόσο, εάν οι εν λόγω εγγυήσεις οδηγήσουν σε εκταμιεύσεις, αυτές πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β), ανάλογα με την περίπτωση.

Άρθρο ΙΑ **Απαγόρευση διακρίσεων**

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο Δ, τα αναφερόμενα σε αυτό κράτη μέλη του ASEAN παρέχουν στους αερομεταφορείς της Ένωσης τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκή μεταχείριση με εκείνη που παρέχουν στους αερομεταφορείς οποιασδήποτε άλλης χώρας όσον αφορά τον καθορισμό των αερομεταφορέων.

2. Κατά παρέκκλιση από τα άρθρα ΣΤ, Ζ και Θ, τα κράτη μέλη του ASEAN που απαριθμούνται εκεί παρέχουν στους αερομεταφορείς της Ένωσης τουλάχιστον εξίσου ευνοϊκή μεταχείριση με εκείνη που παρέχουν στους δικούς τους αερομεταφορείς ή στους αερομεταφορείς οποιασδήποτε άλλης χώρας, αναλόγως του ποια είναι ευνοϊκότερη, όσον αφορά την έγκριση των επιχειρησιακών σχεδίων, προγραμμάτων και χρονοδιαγραμμάτων, των πωλήσεων και των τοπικών εξόδων, καθώς και των ναύλων.

ΑΡΘΡΟ ΙΒ **Ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων**

Τα κράτη μέλη του ASEAN που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 5 είναι, κατά τον χρόνο υπογραφής της παρούσας συμφωνίας, η Ινδονησία, η Μαλαισία, οι Φιλιππίνες, η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ.

ΑΡΘΡΟ ΙΓ **Αμοιβαιότητα**

Όταν, βάσει των άρθρων Δ, ΣΤ, Ζ και Ι, κράτος μέλος του ASEAN απαιτεί τον καθορισμό αερομεταφορέων της Ένωσης, εφαρμόζει στους αερομεταφορείς της Ένωσης εθνικές διαδικασίες για την εκ των προτέρων έγκριση επιχειρησιακών σχεδίων, προγραμμάτων και χρονοδιαγραμμάτων, συμφωνιών εμπορικής συνεργασίας ή ναύλων, ή εφαρμόζει στους αερομεταφορείς της Ένωσης εθνικές απαιτήσεις σχετικά με το νόμισμα που πρέπει να χρησιμοποιείται σε ορισμένες συναλλαγές, η Ένωση δικαιούται να υποβάλλει τους αερομεταφορείς του εν λόγω κράτους μέλους του ASEAN στα ίδια ή ισοδύναμα μέτρα.

ΑΡΘΡΟ ΙΔ **Έναρξη ισχύος για τη Μαλαισία**

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 33, εάν η Μαλαισία είναι το μόνο κράτος μέλος του ASEAN που δεν έχει κοινοποιήσει στον γενικό γραμματέα του ASEAN τη διαβεβαίωση ότι έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης της παρούσας συμφωνίας:

- α) ο γενικός γραμματέας της ASEAN μπορεί να προβεί σε γραπτή κοινοποίηση προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία επιβεβαιώνει ότι όλα τα κράτη μέλη του ASEAN εκτός της Μαλαισίας έχουν ολοκληρώσει τις αντίστοιχες διαδικασίες τους για την κύρωση, την αποδοχή ή την έγκριση της παρούσας συμφωνίας·
- β) η παρούσα συμφωνία αρχίζει να ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 3 για την Ένωση και τα κράτη μέλη της, καθώς και για όλα τα κράτη μέλη του ASEAN πλην της Μαλαισίας· και
- γ) στη συνέχεια, η συμφωνία αρχίζει να ισχύει για τη Μαλαισία τριάντα (30) ημέρες μετά την ημερομηνία περαιτέρω γραπτής κοινοποίησης από τον γενικό γραμματέα του ASEAN προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία επιβεβαιώνεται ότι η Μαλαισία έχει ολοκληρώσει τις διαδικασίες της για την κύρωση, την αποδοχή ή την έγκριση της παρούσας συμφωνίας.

2. Μετά την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας και εν αναμονή της έναρξης ισχύος της για τη Μαλαισία:

- α) τυχόν προγενέστερες συμφωνίες ή ρυθμίσεις αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και της Μαλαισίας, καθώς και μεταξύ της Ένωσης και της Μαλαισίας, οι οποίες είχαν υπογραφεί ή συναφθεί πριν από την υπογραφή της συμφωνίας, εξακολουθούν να ισχύουν και δεν τροποποιούνται· και
- β) δεν συνάπτονται νέες συμφωνίες ή ρυθμίσεις αεροπορικών μεταφορών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ και της Μαλαισίας, ή μεταξύ της Ένωσης και της Μαλαισίας, παρά μόνο για την κάλυψη περιορισμένων και έκτακτων αναγκών σε εξαιρετικές περιστάσεις και με την επιφύλαξη των αντίστοιχων εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών τους διατάξεων. Η Ένωση ή το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος της ΕΕ ενημερώνει τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη για τυχόν νέες συμφωνίες ή ρυθμίσεις αεροπορικών μεταφορών.

ΑΡΘΡΟ ΙΕ **Έλεγχος προόδου**

Η μεικτή επιτροπή εξετάζει, σε ετήσια βάση, την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή των άρθρων του παρόντος παραρτήματος βάσει έκθεσης των ενδιαφερόμενων κρατών μελών του ASEAN.